31 jaar — N. 352 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Zondag 19 DECEMBER 1915

Drukster-Uitgeefster
Sam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder
P. DE VISCH. Ledeberg-Gent
—
.. REDACTIE ..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT. 29. GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden . . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar . . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden) . . . . . fr. 6.75

Uit het Museum der Beestigheden

Een vriend van Dendermonde bezorgde ons een gedrukt briefje, door de papen in omloop gebracht.

O niet kosteloos, weest gerust,lezers, het voddeken werd op de wekelijksche markt van Dendermonde verleden week verkocht aan twee centiemen 't stuk.

Moest een andere handelaar zooiets doen, hij verscheen voor het Assisenhof en hij zou gestraft worden.

Wij zullen dat op 't slot bewijzen.

Op de eene zijde van dat papier staat de bekeering vermeld van een Franschen schrijver, zekeren Henri Lavedan, die deel maakt van de Fransche Academie.

Die man wordt nu in zijn ouden dag van godlochenaar weer geloovig in God.

Dat is zijn recht, en wij zouden er niets tegen hebben ware die mijnheer zoo nederig van geen ruimoer te maken van zijne bekeering, in plaats van zooals nu er reklaam en ophef mede te maken.

Want zijne ellendige woordenkramerij is niets anders.

Enfin, geld het alleen dat, wij zouden er over stappen, zeggende : Als de duivel oud wordt, dan wordt hij eremijt.

—

Maar daar is meer.Langs de keerzijde van het strooipapierken staat een Brief gedrukt van eenen soldaat aan zijne moeder.

Zulke ezelarij moeten wij in haar geheel geven en wij doen het.

Ziehier dat onovertroffen en onovertreffelijk meesterstuk :

Een soldaat was op eenen Zondag in de kerk gegaan om de Heilige mis te hooren. Hij nam eenen stoel en leide voor hem een kaartenspel, mee het gedacht dat het een kerkboek was.

De onder-officier miste niet van iets te bemerken, en kwam stillekens bij den soldaat om hem eene vermaning te geven over zijn gedrag.

De soldaat luisterde naar de waarschuwing van zijnen onder-officier zonder een woord te antwoorden, toch altijd zijne oogen gewend te hebben op zijne kaarten in eene godsdienstige houding.

De heilige dienst gedaan, de onder-officier bevelde den soldaat hem te volgen en geleidde hem naar den Staf van de troep, waar tegen den soldaat eene klacht ingesteld wordt over zijne slechte houding in de kerk.

De Staf bezag den soldaat en zegde hem:

— Omdat uwe onbeschoftheid zulk eene misdaad gepleegd heeft, verwacht u aan eene strenge straf, indien gij geene juiste verklaring zult geven.

— Er mankeert geene reden, voegde de soldaat, als uwe plaats die gij bezit de waardigheid is, en zij verplicht iedereen te luisteren, hebt gij de klacht van mij en onder-officier aangenomen; gelief nu de mijne te aanvaarden.

— Ik wil wel, antwoordde de Staf.

— Luister wel! Ik heb de eer u te zeggen dat een arme soldaat gelijk ik, die maar vijf stuivers bezit, niet genoeg heeft om het tegenwoordig leven te vervullen, alsook met dees middel heb ik niet noodig eenen kerkboek te koopen.

Na zijne verklaring geëindigd te hebben, toonde hij een aas aan den Staf en zegde hem :

— Als ik een aas zie, dat herinnert mij dat er maar een God is, schepper van hemel en aarde, van eenen doop, van een geloof, eene wet.

» Een 2 doet mij denken aan de twee naturen van Jezus-Christus : de goddelijke natuur en de menschlievende natuur.

» Eene 3 doet mij denken aan de drij personen te weten : God den vader, God den zoon en God den heiligen geest.

» Eene 4 doet mij peinzen aan de vier laatste einden van den mensch : de dood, het vonnis het paradijs en het vagevuur.

» Een 5 vertegenwoordigt de vijf kwetsuren van O. H. J. C.

» Een 6 vertegenwoordigt de ark van Noé die beschut was voor de overstrooming.

» Een 7 doet denken aan God die de aarde, de zee en al hetgeen er tegenwoordig is, geschapen heeft op 6 dagen en de 7den dag uitrustte.

» Een 8 herinnert mij de acht kalvariën van Jerusalem.

» Een 9 herinnert mij de negen maagden die Jezus omhelsde.

» En de 10e doet mij peinzen op de 10 vermaningen van God, gegeven aan Moïse op den berg van Sinaï.

» De harten en de ruiten zijn rood; ik denk het bloed te zien loopen langs de zijde van den Heer. De schuppen en de klaveren zijn zwart; dat zegt dat zijn leven smartelijk geweest is. »

Dit gezegd, nam de soldaat den klaveren boer en smeet hem op zijde met volle geweld.

— De harten, de klaver en de ruiten boer, vertegenwoordigen de drie koningen die Jezus aanbaden te Bethlehem en voor hem knielden en zij maakten zich zoo klein gelijk de dienstboden voor hunne meesters. En de vrouw die ik de koningin van Saba, die van het einde der wereld kwam om de wijsheid van Salomon te bemerken.

» De koningen doen mij geboorzamen aan mijne meesters.

In een kaartspel vind ik 365 punten die zooveel dagen in een jaar tellen, 52 kaarten die de weken in een jaar tellen en 12 zichten die zooveel maanden in een jaar hebben.

» Alzoo een kaartspel dient mij als bijbel, almanak, gebedenboek en ook voor pleizierspel. »

De Staf nam het woord en zegde:

— Gij zegt niets over den klaveren boer, dien gij ter zijde gesmeten hebt, al uitmakende.

— Staf, mag ik u nog iets zeggen over die kaart zonder u te kwetsen?

— Ik beloof het u, zegde de Staf.

— Hewel,die klaveren boer vertegenwoordigt hier den beul die Jezus ter dood veroordeeld heeft, en vandaag vertegenwoordigt hij mijnen onder-officier, hierbij, die mij hier doen komen heeft om mij te straffen.

De Staf bezag den soldaat al lachende en zegde :

— Gij zijt de slimste persoon dien ik ken, want vele geleerden die de kaarten goed kennen, zullen dit gedacht nog niet gevonden hebben gelijk het uwe.

Verre van hem te straffen, de Staf beloonde hem. De soldaat was ontslagen van het gevang en:

De Staf zeide heel voldaan
Zoo een kaartspel moet men bekronen
Hij liet den soldaat henengaan
En kwam hem altijd liefde betoonen
Dus al wie 't kaartspel wil eeren
Volgt dezen soldaat na
Wilt ware deugden leeren
Laat uw boos leven daar
Dit geestelijk kaartspel
Leert ons mediteeren
Bij wijlen tijd
Op 't geen ons dient ter zaligheid.
Het is het geluk dat ik u wensch.

—

Wij willen ons wel wachten zulke stommiteit te bespreken en te beoordeelen. Wij vinden daar geen woorden voor.

Hetzij ons voldoende aan te stippen dat de soldaat in kwestie voorgesteld werd als de slimste persoon dien de staf kende.

Ehwel de staf zelve volgt hem onmiddellijk op als nummer twee in slimheid en de drukkers dezer dwaasheid zijn geheel zeker slimmekens III.

Arme Godsdienst! F. H.

Almanak "Vooruit,,

Van af Dinsdag is de
Almanak «Vooruit»
bij onze verkoopers te verkrijgen.
Prijs: 20 CENTIEMEN

Dat is 't einde!

« Bien Public », jongen, ge zoudt beter den bek in de pluimen gehouden hebben dan nogmaals uw kopje op te richten. Serieus gesproken, 't gaat niet, hé!

Ge zegt nu dat wij de kwestie afleiden. Op welke wijze a. u. b.?

Gij zegt de edelmoedige daad vanwege de Gentsche textielNijverheid ERAARS in tegenstelling gebracht te hebben met onze onthulling der geheime inzichten vanwege het kapitalisme?

Waar hebben wij de edelmoedige daad der Gentsche nijveraars verward met de duistere inzichten vanwege het kapitalisme in 't algemeen?

Wij vroegen u of de arbeidende, voortbrengende klasse de haar verleende hulp ja dan neen verdiende. Is het iets meer dan restitutie doen? Wat is uw antwoord?

Ah! « Bien Public », het raakt u niet wat kapitalisten van andere landen schrijven, maar wel wat wij zeggen tegen de kapitalisten van hier.

Wij weten, « Bien Public », dat de kapitalisten overal dezelfden zijn. Hunne eenige betrachting is zooveel millioenen mogelijk te winnen op den arbeid der werkers. Daarbuiten gaat men niet. En wanneer we zien wat zij NU elders durven doen, dan is dit eene verwittiging dat wij, arbeiders, hier ook op onze hoede moeten zijn. Ziedaar wat we zegden.

Maar «Bien Public», uwe zon verduistert vreeselijk wanneer ge ons verbieden wilt onzen blik elders te richten. Inderdaad, ziet eens in ons Arm-Vlaanderen!... Loonaftrokken pleegt men; van de bittere ellende en de ijselijke toestanden maken kapitalisten gebruik om de reeds zoo lage tarieven nog meer te verminderen. Of hebt ge de grieven onzer vrienden van Vlaanderen niet gelezen?

Welnu, « Bien Public », wat is u antwoord?

Ge twijfelt er aan dat de kapitalisten van een ander land ooit schreven wat wij overdrukten. Van de twee dingen een : Aanziet ge onzen Hollandschen partijgenoot J. Fedder voor een schriftvervalscher? Of denkt ge dat wij de artikels zoo van den kant der werkers als van dezen der patroons uit den duim zogen?

Tot daar moest het komen! Zich niet meer wetende waar draaien of keeren, op geene enkele der reeds twee-, driemaal gestelde vragen kunnende antwoorden, komt de gemeenste daad der christene journalistiek boven.

Met dergelijke menschen houdt alle verdere diskutie op, maar wij wijzen nogmaals onze duizenden lezers op de ontwijking van het debat door « Le Bien Public ».

R. V.

De moord op gezel Jean Jaurès

Het staat vast, de debatten van de zaak Villain, zullen voor het Hooge Gerechtshof van de Seine de 20, 21, 22, 23 en 24 December gebracht worden.

Daar het uitstel dat door den moordenaar van Jaurès verzocht werd instandhouding van de «Union Sacrée» op geen juristische basis berustte, werd het door president Baudoux verworpen.

Op het verhoor zullen ongeveer een 50-tal getuigen verschijnen.

De beschuldiging zal door den heer procureur-generaal Jules Herboux gesteund worden, bijgestaan door den advocaat generaal Godefroy.

De advokaten Henri Géraud en Alexander Zévaès zullen den beschuldigde verdedigen. Ten slotte zal Mevr. Jaurès zich burgerlijke partij stellen door het orgaan van advokaat Ducos de La Haille.

De regeling der werkuren in Portugal

Portugal heeft eene nieuwe wet, die den arbeidstijd regelt.

De maximale arbeidstijd is 10 uur per dag, 60 uur per week. Ook de huisnijverheid valt eronder. Evenzoo 't kappersvak, maar uitzondering is toegestaan voor tentconstellingsarbeid, landbouw, zoutuitbuiting, logement- en handelsbedrijf.

In staatsbedrijven en in fabrieken, die met ongezonde en vergiftige stoffen werken, en in de mijnen is de maximum arbeidstijd op 8 uur per dag, 48 uur per week gesteld.

Nachtarbeid (van 9 uur 's avonds tot 5 uur 's morgens) mag slechts gedurende 8 uur verricht worden en moet betaald worden met het loon van 10 uur dagwerk.

Overwerk mag alleen met toestemming van den inspecteur van den arbeid geschieden in uitzonderingsgevallen en soms in bedrijven, die met stoffen werken, welke aan spoedig bederf onderhevig zijn. 't Loon moet 1/3 hooger zijn dan 't dagloon.

De wet geeft de regeering volmacht om ook voor het spoorwegpersoneel regelingen te treffen; hier mag echter de dagelijksche arbeidstijd 12 uur zijn.

Een Vlaamsche geleerde in Amerika

Onder dezen titel gaven we in ons nummer van 11 december een klein relaasje. Een familielid van den heer Léon Baekeland zendt ons hieromtrent volgende inlichting:

Léon Baeckeland is een Gentenaar van geboorte. Zijn vader overleed vóór 12 jaren, zijne moeder vóór twee jaren, en woonde op de Parklaan, 32, Gent. Tot heden woont er steeds zijne jongste zuster.

Het is te Afsné dat zijne familie een paar jaren heeft gewoond en niet te Laethem.

Zijn vader was een schoenmaker en heeft lang op de Kortrijkschensteenweg gewoond. Daar hield hij het café «Jardin de Glacis» en daarna het «Café Hollandais» open, waar vroeger de paarden-tramhalte was. L. Baekeland is leerling der stedelijke school Muinkbrugstraat.

Léon Baeckeland had in zijne school- en studiejaren een droevig leven te doorworstelen.

De handelsovereenkomst tussohen Engeland en Denemarken

LONDEN, 15 December. (Reuter.): In een brief aan de bladen zegt Carson: Ik moet bekennen, dat ik, na kennis te hebben genomen van de beraadslaging over de handelsovereenkomst met Denemarken, met groote bekommering en vrees vervuld ben. Het is zeer moeielijk, om de redenen te begrijpen, die de regeering verhinderen de bepalingen van de overeenkomst bekend te maken.

De blokkade is door de koninklijke besluiten van Maart bij wijze van wedervergelding ingesteld. Zij is een internationale aangelegenheid, die zoowel alle onzijdigen als alle oorlogvoerenden raakt en zij moet voor de prijsgerechten hetzij in haar geheel of geheel en al niet gehandhaafd worden. In deze omstandigheden moeten bij de verleening van vermakkelijkingen aan een neutrale staat door onze regeering voor goederen, die een oorlogvoerende partij kunnen bereiken, de rechten van alle onzijdigen betrokken zijn en moet zij de wettigheid van de koninklijke besluiten zelven in gevaar brengen.

Hieruit volgt dat de overeenkomst er een is, waarvan alle onzijdige mogendheden kennis dienen te nemen, en het is onzinnig te veronderstellen dat volstrekte geheimhouding van haren inhoud mogelijk is.

Door de zaak te willen verheimelijken zal men in binnen- en buitenland wantrouwen wekken en daardoor veel kwaad doen. Velen zijn al lang van oordeel geweest, dat wij alleen door alle macht en alle voordeel, die de heerschappij ter zee ons geeft te gebruiken, den oorlog met goeden uitslag zoo spoedig mogelijk tot een einde kunnen brengen. Ik geloof, dat de natie een verslapping van de beginselen van de blokkade zeer euvel zal duiden, welke beginselen in Maart door Asquith met zooveel nadruk in het Lagerhuis bekend zijn gemaakt.

Als gewezen lid van de rechterlijke macht acht ik mij verplicht erbij te voegen, dat het,ofschoon ik vertrouw dat de koninklijke besluiten met de beginselen van het internationale recht in volkomen overeenstemmende krisis van werkeloosheid schielijk de toestanden is komen verstooren, zoodanig dat elke poging tot eene rationeele proef onmogelijk werd.

Doch de Werkers-Federatie acht opnieuw den tijd gekomen, om tot het onderzoek terug te keeren, daar de nijverheidstoestanden dit eenigszins weder toelaat.

De taak is overigens niet lang noch moeilijk.

Het patroons-verslag had het ongelijk à priori te beweren, dat wij den praktischen kant der kwestie niet zagen: den invloed der vermindering van werkuren op den gang der zaken.

Doch men kan, na ons te hebben gelezen, ten minste veronderstellen, dat deze zienswijze zich zou hebben gewijzigd, en dat het wederantwoord onze argumentatie zou hebben ontmoet. Wij hebben gezien dat zulks niet is geschied.

Het wederantwoord, zooals het verslag, hecht zich aan de verdediging van een vooroordeel: de regeling van de nijverheid moet de vrijheid wezen; geen ander stuur mag die regeling leiden dan het vernuft, en de behendigheid van het nijverheidshoofd.

Ons verslag baart het wederantwoord van de patroons geen ander belang.

Er is zelfs iets kwaadaardigs in het verslag, namelijk: den door ons telkens teruggewezen grondregel, dat men dergelijke vraagstukken niet oplost met gevoel. Niettemin is het, uit het debat te trekken besluit: dat het patroons-antwoord, met opzet onze argumenten ter zijde latende, geheel onze argumentatie niet aanraakt, en terzelfdertijd de ontoereikenheid bewijst der tegen ons verdedigde stelling.

(Vervolgt).

Het oordeel van Werklieden en Patroons over de Vermindering der Werkuren

(Vertaald door K. H.)

(Dertiende vervolg)

Eenerzijds is het te begrijpen, dat de werklieden, die aan den arbeid zijn, het veel menschelijker vinden, om van menschelijkheid te spreken, een deel van hun arbeid, die zij reeds, uit andere beschouwingen, te lang vinden, af te staan, dan de werkelooze te moeten ondersteunen, ten nadeele van hun eigen budget, en dat zonder mogelijke vergoeding, omdat zij altijd hetzelfde krachtsverbruik zouden te herstellen hebben, met hunne verminderd inkomen, terwijl een uur minder werken hen één uur meer rust zou geven.

Anderzijds, wanneer de werkelooze terug in het bezit van zijn arbeid zou wezen, zou hij weldra weder zijne verbruikskracht bezitten. Hij zou op de markt voor een groot deel terug koopen wat hij aan de voortbrengst heeft geleverd. En — dit voor alle werklieden — de uitspanningen, die een korteren arbeidsdag met zich zou brengen, zou eene aanzienlijke som van nooddruft verwekken, die de voortbrengst natuurlijk zou aan te vullen hebben, waardoor de krisissen van «overvoortbrengst» voor zooveel zouden afnemen.

Men werpt ons tegen, dat deze argumentatie, ten aanzien van onze stad, slechts eene theorieke waarde bezit, daar onze nijverheid een seizoenkarakter heeft, en de bestellingen op een gegeven tijd moeten worden uitgevoerd. In den grond heeft deze beschouwing hare waarde.

Doch, goed gezien, zouden de bestellingen worden verachterd omdat 3 werklieden een min getal uren per dag aan hare uitvoering zouden hebben gewerkt, dan deze noodig voor 2 werklieden! Herstelt de evenredigheid zich niet uit zich zelf?

Maar, zal men ons antwoorden, men kan mannen en gereedschap ontbreken...

In dit geval zou men zijn toevlucht kunnen nemen tot het stelsel van overuren.

Overigens, wij maken geene aanstalten, om eene dergelijke hervorming brutaal door te voeren, op gevaar af de nijverheidsorganisatie onderst boven te werpen, zonder eenig respekt voor de toevaligheden. Doch, zijn principe herkend zijnde, achten wij het praktisch aan te zien, en de middels van invoering ernstig door het Verzoeningscomiteit te zien bestudeerd worden.

BESLUIT

Het patroons-verslag, alhoewel het zich aanhanger verklaart van de werkurenvermindering, ziet een tal van gevaren in de verandering van het werkurenstelsel, die niet zou voortvloeien uit de vrije beweging van de economische wetten.

Doch, zooals wij hebben gezien, komen die bekommeringen van eene uit zich zelf onjuiste rekening voort.

En het is die onjuiste rekening waaron het verslag zich betrouwt, om te bewijzen, dat de vermindering der werkuren: eene evenredige verlaging der nijverheidsvoortbrengst, eene verduring der uitbatingskosten, den dood der plaatselijke nijverheid, enz. enz. zou voor gevolg hebben. Nu de door ons talrijke aangehaalde voorbeelden berechten ons te zeggen, dat die vrees eerder hersenschimmig is; wij kunnen niet aannemen, dat onze nijverheidshoofden en onze werklieden min verstandig en min werkzaam zouden wezen, dan dezen der landen waar de vermindering der werkuren een beslissenden uitslag opleverden.

De fabrieken, in Engeland, die, in 1850, 500.000 werklieden, tot de vervorming van 500.000.000 pond grondstoffen, bezigden, gebruiken nu 700.000 arbeiders om 1 miljard pond grondstoffen te verwerken. De textielnijverheid heeft dus elk harer opvolgentlijke werkuren-verminderingen gekenmerkt met eene nieuwe nijverheidsvlucht.

De arbeidsdag die, in 1843, nog 12 uren bedroeg, daalde trapsgewijze tot 9 uren. Te Gent, in België zelf, ook in de katoennijverheid, heeft M. Varlez bewezen, dat, in 1889, met 67 uren per week, de spinners, op molens van 880 en 940 spillen, 24 tot 33 frank per week wonnen; in 1898, met eene week van 62 uren, wonnen dezen, zonder dat hun tarief was verhoogd, 30 tot 42 fr. per week. Te Verviers, in de firma Fettweis, na den werkdag van 12 op 11 uren te hebben gebracht, bestatigde men geene voortbrengstverzwakking. Eene andere zeer belangrijke firma, Lieutenant, te Pepinster, verminderde, sedert eenige maanden, voor geheel zijn personeel, den werkdag met eene uur, en de loonen van sommige werkers werden verhoogd, zonder dat zij er nadeel bij vond.

« Al de aan de werkurenvermindering vijandige gedachten, zegt M. J. Racy, in zijne studie der economische toepassingen en uitslagen van het 8-urenwerk, berusten, over het algemeen, op tal van veronderstellingen, die niemand geloofde aan een nazicht te moeten onderwerpen.

Zelfs de staatshuishoudkundigen handelden aldus en kwamen tot dezelfde problematische uitslagen; het heeft mij dus wenschelijk toegeschenen de uitslagen op te zoeken van den korter arbeidsdag, en de bewijzen waren zoo overvloedig, dat zij al mijne verwachtingen overtroffen. Al de arbeidsverkortingen hebben de natiën, die ze invoerden, gelukkiger en rijker gemaakt. »

Wij denken ook, dat de weerstand, der verviersche nijveraars, aan de vermindering der werkuren, veeleer eene vrees voor het onbekende is, en dat zij bijgevolg aarzelen de wisselvalligheden eener proef op te loopen. De proef, volgens ons, zou, zonder de belangen der nijverheid bloot te stellen, in eene zekere maat kunnen geschieden, gereed vooruit te marcheeren indien de uitslagen bevredigend zijn.

Voor de Textielfederatie der werklieden,
(get.): J. Roggeman.

—

ALGEMEEN OVERZICHT

Er was, in het Gemengd Comiteit van Verzoening, overeengekomen, dat de «officieele en openbare » pennetwist over de vermindering der werkuren, voor het oogenblik met het wederatnwoord der twee partijen zou worden besloten. Na hier en daar de indrukken te hebben verzameld uit het Gemengd Comiteit opnieuw vergaderen, en zou het onderzoeken welk praktisch gevolg aan het door de Werkers-Federatie ingediend voorstel, om een proef te wagen met de vermindering van den uurtakel in de Verviersche nijverheid, was te geven. Het voorstel is daarbij gebleven, daar eene ge-

ming zijn, moeielijk zou zijn ze te handhaven, indien er eenige uitzondering of eenige consideratie bij de toepassing ervan werd toegelaten.

LONDEN, 16 December. (Reuter.): Beresford heeft in het Lagerhuis gevraagd of er eenig bericht van onzijdige mogendheden was ontvangen nopens het verleenen van voorkeur in de behandeling van zekere Deensche kooplieden ingevolge de jongste overeenkomst.

Cecil, onderminister van buitenlandsche zaken, antwoordde ontkennend.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en In 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen:

Uit Duitsche bron

Groot Hoofdkwartier, 17 December.

Westelijk oorlogsterrein.

Zuidoostelijk van Armentières stiet gisteren voor Hellwerden eene kleine Engelsche afdeeling bij verrassing tot in een onzer loopgraven vooruit en trok zich in ons vuur weer terug. Verder zuidelijk werd een zelfde poging door ons vuur verhinderd.

Anders bleef de gevechtsbedrijvigheid bij meermaals slecht weer op zwakkere artillerie-, handgranaten-, en mijnengevechten op enkele punten beperkt.

Oostelijk oorlogsterrein.

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Hindenburg

Russische aanvallen tusschen Narosz- en Miadziol-meer braken 's nachts en in den vroegen morgen onder gevoelige verliezen voor de vijand voor onze stelling af. 120 man bleven gevangen in onze hand.

Legergroepen van generaalveldmaarschalk Prins van Beieren en van generaal von Linsingen.

Geene gebeurtenissen van beteekenis.

Balkan-oorlogsterrein.

Bjelopolje is stormenderhand genomen. Meer dan 700 gevangenen zijn ingebracht.

Opperste Legerbestuur.

Uit Belgische bron

DEN HAVRE, 17-12-15. De dag was rustig. Ten Z. van Dixmuden beschoot onze artillerie werkzaam de vijandelijke batterijen bij Steenstraete.

Uit Fransche bron

PARIJS, 17-12-15: **Eerste bericht:** Het vijandelijk artillerievuur verflauwde gedurende den nacht.

Onze batterijen antwoordden overal werkzaam, namelijk tusschen Oise-en-Aisne, waar onze loopgravenkanonnen een duitsch munitie lager bij Quennevières in de lucht deden vliegen.

Tweede bericht: Kanonvuur van weerszijden in eenige sektoren van België en in Artesië tusschen Somme en Oise.

In 't dal der Aisne ondernamen wij gisteren ten Z. O. van Bailly een goed gelukte aanval tegen de door den vijand bezette huizengroepen.

Op den linker Aisne-oever vernielde onze zware artillerie bij Ville-au Bois verschillige muren, waar vijandelijke bomwerpers er verborgen waren.

In de Argonnen mijnstrijd in 't gebied van Vanquois. Aan de boven Moesel richtte het goed aangewend vuur onzer batterijen in Bois-des-Chevaliers groote schade aan de schanswerken en deed branden ontstaan.

* * *

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 17 Dec. — Aan het kustlandsch front hebben de Italianen hunne groote aanvallen, die na betrekkelijk korte pauze op 11 November opnieuw begonnen en tot einde der maand duurden en nog in de eerste Decemberweek op enkele punten hardnekkig voortgevoerd werden, tot hiertoe niet weer hernomen. De gevechten kunnen dus als de vierde Isonzoslacht samengesteld worden.

Meer nog dan in de vroegere slachten golden ditmaal de pogingen van den vijand de verovering van Görz. Daarbij waren ten slotte tegen het bruggenhoofd alleen ongeveer zeven Italiaansche infanteriedivisies ingezet geworden. De stormloopen dezer sterke krachten mislukten evenwel evenzoo als alle massa-aanvallen in de naburige gebieden aan de dappere standvastigheid onzer troepen, die het bruggenhoofd van Görz, de hoogvlakte van Doberdo en nagenoeg alle stellingen vast in hunne handen behielden. Door de vernieling der stad werd de bevolking zwaar getroffen, op den militairen toestand had de uiting van onmachtige woede van den vijand geenerlei invloed. In den vierden slag in 't kustland verloor het Italiaansche leger volgens zekere vaststellingen 70.000 aan dooden en gewonden. Gisteren werd aan het Isonzofront eene aanvalspoging tegen de noordelijke helling van den Monte San Michele en aan het Tiroolsche front een aanval van een Alpini-bataljon op den Col di Lana afgeweken.

* * *

Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 17 Dec. — Geene bijzondere gebeurtenissen.

Uit Russische bron

PETROGRADE, 17 December. (P. T. A.) Officieel bericht uit het hoofdkwartier:

Bij Oekskoel heeft een vijandelijk vliegtuig bommen geworpen.

In de streek van Jacobstadt is de artilleriestrijd in hevigheid toegenomen.

Ons geschutvuur heeft in de streek van Riga op verscheidene plaatsen de Duitschers, die bezig waren hun stellingen te versterken, verstrooid.

Aan de Dnjestr is een onzer bereden verkenningsafdeelingen in de streek van Usieczko, ten Noorden van Zaleczicki, in botsing gekomen met vijandelijke verkenners. De vijand opende het vuur. Onze verkenners beantwoordden het vuur en de vijand werd teruggedreven.

* * *

De oorlog op den Balkan

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 7 Dec. — Zuidoostelijk van Celebic verdreven wij de Montenegrijnen uit het laatste stuk Bosnisch terrein, dat zij nog bezet gehouden hebben. Onze troepen bereikten ook in dit terrein de Taraschlucht.

Bjelopolje is sinds gisteren namiddag in ons bezit. De strijdkrachten namen de stad in omvattenden aanval na heftige gevechten en brachten tot den avond 700 gevangenen in. De vervolging van den westelijk van Ipek wijkenden vijand is aan gang. De Montenegrijnen steken op den terugtocht overal de door Moslims bewoonde plaatsen in brand.

Uit Bulgaarsche bron

SOFIA, 16 December. — De Engelschen en Franschen zijn op Grieksch gebied teruggeworpen geworden. Onze troepen bevinden zich aan de Grieksche grens, nadat zij voorloopig de vervolging van den vijand gestaakt hebben. Aan het gansche front heerscht rust. Wij namen den vijand 1224 gevangenen, daaronder 18 officieren, 14 kanonnen, 62 munitiewagens, 10 tweespan munitieskarren en veel ander oorlogsmateriaal af.

Van nu af zal het generaalstafsbericht slechts elken dag publiceeren waar beduidende operaties te melden zijn.

Uit Montenegrijnsche bron

CETTINJE, 17-12-15: De Oostenrijkers ondernamen een algemeenen aanval tegen alle stellingen van ons Sandschak leger. 's Nachts waren onze voorposten gedwongen ten N. van Chahoise en Bjelopolje terug te trekken.

In 't gebied van Ipek en Naray kon de vijand Nozay bezetten. Elders overal geweervuur.

Uit Fransche bron

PARIJS, 17 December. (Havas.) Officieele mededeeling: De terugtocht van ons leger in het Oosten duurt in volmaakte orde voort. Een aanval van de Bulgaren op de achterhoede is afgeslagen. Al onze afdeelingen zijn nu op Grieksch gebied. De Bulgaren zijn de grens niet overgetrokken. De artillerie is zeer bedrijvig.

PARIJS, 17 December. (Havas.) Uit officieele berichten die over den slag aan de Tserna zijn medegedeeld, blijkt de buitengewone verwoedheid van den strijd. Het kwam erop aan een gedeelte van de Bulgaarsche troepen naar ons toe te trekken en den druk op het Servische front te verlichten.

Na de voorbereidende krijgsverrichtingen werd op 6 November laat gegeven tot het offensief. Ondanks de ontzaglijke moeilijkheden van het terrein, rukten onze soldaten langs het geheele front van den aanval voort. Een compagnie, aan welke was opgedragen aan den tegenaanval van de Bulgaren het hoofd te bieden, sloeg deze uiteen en maakte zich meester van een sterke stelling, genaamd de Groene Top.

Op 10 en 11 November duurden de buitengewoon hardnekkige gevechten langs het geheele front voort. Het beoogde doel werd bereikt. De Bulgaren moesten troepen van den Baboena-pas laten komen, waar de toestand van de Serviërs toen weldra verbeterde.

Op 12den November hernieuwden de versterkte Bulgaren hun verwoede aanvallen in menigte. De Fransche snelvuurkanonnen en machiengeweren werkten onophoudend en de Bulgaren werden teruggedreven.

* * *

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 16 Dec. — Aan het Irakfront bij Kut el Amara tijdelijk beginnende infanterie- en artilleriestrijd.

Toen onze troepen eenige deelen van de versterkte plaats naderden, ontdekten zij onderaardsche mijnen, die de vijand gelegd had en brachten ze tot ontploffing, om ze onschadelijk te maken. Onze troepen veroverden op 14 December bij Kat el Amara vier met bouwhout geladen lichters.

Aan het Kaukasusfront niets van beteekenis.

Aan het Dardanellenfront was de vuurstrijd en namelijk het bommenwerpen zwak in vergelijking bij de andere dagen. Alleen bij Seddil Bahr wierp de vijand tegen ons centrum ongeveer 3000 bommen, zonder noemenswaarden uitslag te bereiken. In den nacht van 15 December werden twee vijandelijke transportschepen, die in de landingshaven van Ari Burnu uitgeladen werden, door onze artillerie op de vlucht gedreven. Een vijandelijke kruiser, die het vuur tegen onzen rechtervleugel van Seddil Bahr opende, werd door vier obussen onzer artillerie getroffen en verwijderde zich op de hooge zee. Een vijandelijk vliegtuig werd gisteren door onze artillerie neergeschoten.

In het Buitenland

In Duitschland

In den Duitschen Rijksdag

Het « Seniorenkonvent » van den Duitschen Rijksdag heeft besloten, dat de volgende week nog slechts twee dagen, maandag en dinsdag, zal worden vergaderd. De agenda kan niet voor Kerstmis worden afgedaan. De behandeling zal 11 Januari worden hervat.

Inmiddels zal zooveel mogelijk in de commissies worden afgehandeld.

Wecker

De afgevaardigde Schiffer heeft, met steun van alle partijen — behalve het Centrum — den Rijksdag voorgesteld den rijkskanselier te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de gevallen, waarin door leveringen voor het leger weckerwinsten zijn gemaakt en een wetsontwerp in te dienen om den rijksfiscus de bevoegdheid te verleenen op deze winsten de hand te leggen.

* * *

In Nederland

De heer Schroeder zal niet vrijgelaten worden

Men meldt uit Amsterdam dat de heer Schroeder, hoofdredacteur van de « Telegraaf », die onlangs vrijgesproken werd van de tegen hem gerichte beschuldiging « van de onrijdigheid van Nederland in gevaar gebracht te hebben door eene in zijn blad vorschenen nota », voorloopig in hechtenis zal gehouden worden, wegens eene andere beschuldiging die tegen hem werd ingediend.

De Belgische vluchtelingen-kwestie in de Kamer

In een Nota naar aanleiding van het verslag over een aanvullende binnenlandsche zakenbegrooting 1914 (verscheidenheden) deelt de minister mede, dat pogingen om voor de vluchtelingen in België werk te vinden, niet zijn aangegaand, omdat de bijzondere toestanden daar te lande het voor de Nederlandsche regeering niet mogelijk maken in die richting werkzaam te zijn. Echter wordt hier te lande zooveel doenlijk werk verschaft, ten beheeve van den wederopbouw van België, terwijl ook op andere wijze getracht wordt lediggang te keeren.

* * *

In Frankrijk

Minister Gallióni heert er door!

De « Humanité » deelt mede dat Deguise, socialistisch lid van de Fransche Kamer, den Franschen minister van oorlog, generaal Gallióni, zijn voornemen te kennen gegeven had om hem in een der eerstvolgende vergaderingen der Kamer eenige vragen te stellen betreffende het verstrekken van warme kleeren en linnen aan de soldaten en hun ligging.

Deguise ontving echter schriftelijk een antwoord van den minister, dat deze zich voor het vervolg tot regel gesteld had op geen enkele van de tribune af gedane vraag te antwoorden. De minister stelde zich echter geheel ter beschikking van Deguise om hem alle inlichtingen te verstrekken.

Deguise heeft toen betreffende het onderwerp dat hij behandelen wilde, een verzoek om een ondervraging te houden ingediend.

Minister Gallióni blijft krachtig optreden tegen misbruiken in het leger. Zoo heeft hij dezer dagen aan de Fransche generaals eene circulaire gericht, waarin hij mededeeling doet van het feit dat een officier van gezondheid, hoofd van een hospitaal, misbruik maakte van de bevoegdheid die de reglementen hem toekenden.

Zoo liet hij toe dat een onderofficier zes maanden lang zoogenaamd in het hospitaal vertoefde, met vergunning uit te gaan wanneer hij wilde. Een ander, die drie maanden lang in het hospitaal was, logeerde in werkelijkheid met zijne vreuw in een hotel, waar de officier van gezondheid in kwestie bij hem kwam eten.

Om deze redenen en omdat bovendien het hospitaal in een schandelijken toestand verkeerde, is de officier van gezondheid gestraft met zestig dagen vestingstraf gevolgd door ontslag. De verantwoordelijke chefs van den gestraften officier, die de bovengenoemde misbruiken hebben toegelaten, hoewel ze bijna algemeen bekend waren, zijn van hun funeties ontheven en in het reservekader geplaatst.

* * *

In Engeland

Bezuiniging

De parlementaire medewerker van de « Daily Chronicle » weet mede te deelen, dat het Engelsche kabinet zich thans bezig houdt met het plan om, ten einde een voorbeeld van bezuiniging te geven, de ministeriecle jaarwedden met een derde te verminderen.

Zooals men weet loopen de salarissen der verschillende ministers uiteen: de leiders der voornaamste departementen en de eerste minister ontvangen 5000 pond sterling en de lord kanselier 10.000 pond sterling, anderen echter 2000 à 2500 pond sterling.

Toen het verbonds-kabinet optrad, besloten de ministers de jaarwedden — behalve deze van den eersten minister — bijeen te voegen en tegelijkertijd te verdeelen. Ieder kabinetsminister ontvangt daardoor nu 4246 pond sterling per jaar.

De algemeene dienstplicht

LONDEN, 17-12-15: « Daily News » verklaart dat de regeering van den algemeenen dienstplicht zal mogen afzien, ten gevolge van Lord Derby's vrijwilligersrekruteeringsveldtocht.

Instemming

LONDEN, 17-12-15: De pers spreekt haar genoegen uit over de benoeming van Douglas Haig.

Huldo French

« The Globe » spreekt in een lofartikel over de rol welke French speelde in den grooten slag aan de Marne.

De titel van « Viscount » hem door den koning verleend, is ten volle verdiend.

Zelfde beoordeeling door de andere bladen.

In de onafhankelijke arbeiderspartij

Het Engelsche parlementslid Snowden heeft, naar wij in de «Times» lezen, te Glasgow het woord gevoerd op een vergadering van de onafhankelijke arbeiderspartij en daarbij betoogd, dat de houding der partij in verband met den oorlog geen rechtvaardiging behoefde.

Zij die tegen den oorlog waren en tijdens den oorlog voor vrede werkten, deden een noodzakelijk werk, waarvan de waarde erkend zou worden, wanneer de kalmte teruggekeerd was. Tijdens den oorlog had de onafhankelijke arbeiderspartij nimmer gezegd: houdt op met den oorlog. Zij wenschte evenmin een niet beslissenden vrede; zij wenschte een vrede, die op zulke grondslagen berust, dat een herhaling van deezen Europeeschen oorlog menschelijker wijze gesproken onmogelijk wordt.

Er waren, zeide Snowden, meer teekenen, die op een verlangen naar vrede onder de volken op het vastoland wezen, dan in Engeland bleek. De eenige voorwaarde, waarop een blijvende vrede verzekerd kon worden, was, dat de volken der Europeesche staten over de buitenlandsche aangelegenheden toezicht zouden oefenen en niet de koningen en diplomaten, die van deze dingen hun speelgoed maakten.

* * *

Op den Balkan

In Griekenland

Griekenland en de entente

SALONIKI, 17 December. (Reuter.) De hachelijke faze van den terugtocht der Fransch-Engelsche troepen is nu geheel achter den rug en voltrokken tot volkomen tevredenheid der aanvoerders.

In verband met de overeenkomst tusschen de entente-mogendheden en Griekenland is het terugtrekken der Grieksche troepen uit Saloniki en de zone tusschen Saloniki en Doiran vanochtend begonnen. Het grootste deel der Grieksche troepen uit Saloniki trekt naar Sorowits en Kozani in Grieksch West-Macedonië. Derhalve is, nu ook de Grieksche divisie van Langaza naar Serres is teruggetrokken, feitelijk het geheele oostelijk deel van Grieksch Macedonië aan de geallieerden gelaten.

In entente-kringen heeft dat veel voldoening en ontspanning veroorzaakt.

SALONIKI, 17 December. (Reuter.): De operaties schijnen in een tijdperk van betrekkelijken stilstand te komen tot tijd en wijle de voornemens van den vijand met betrekking tot het betreden van Grieksch grondgebied duidelijker zullen zijn gebleken.

Over de mogelijkheid dat de Bulgaren hun opmarsch voortzetten zal de toestand der wegen en de vernieling van spoorwegen en bruggen den vijand beletten zwaar geschut, dat noodig is voor het belegeren van een plaats als Saloniki, aan te voeren.

Onze verliezen bedroegen in het geheel 900, waarvan meer dan 500 gewonden, die in veiligheid zijn gebracht.

LUGANO, 17-12-15: Magrini meldt aan «Secolo» op 14-12-15: De terugtochtbeweging der alliés is geëindigd. De duitschers en bulgaren hebben de grenzen nog niet overschreden.

Servische vluchtelingen en de begoede burgerij verlaten Saloniki. De stoomers naar Bolo en den Piroens zijn vol met passagiers.

De ruiming van Saloniki door de griekse troepen wordt voortgezet.

De beweging der Bulgaren

TV. — AMSTERDAM, 17-12-15: De Bulgaren zouden 15 mijlen van Durazzo zijn.

In Bulgarije

Brand in een gasthuis

SOFIA, 17-12-15: In een deel van het Alexander-hospitaal te Sofia is een brand ontstaan; 250 gewonden konden gered worden door de duitsche ziekenverplegers, enz.

In Roemenie

De socialistische partij en de onzijdigheid

De Roemeensche socialistische partij had verleden Zondag eene vergadering belegd in het cirkus Sidoli te Boekarest. Al de sprekers die het woord namen, protesteerden tegen elke oorlogzuchtige actie, zeggende dat eenige politickers de tusschenkomst ten voordeele van de eene of andere oorlogvoerende groep aanraden, zonder zich af te vragen welke partij het volk zou wenschen te nemen en voornamelijk of het volk den oorlog wel verlangt. Het volk nu bewaart zijne kalmte en wil van geen oorlog weten. Een besluit in dezen zin werd dan ook gestemd.

* * *

In Italie

De Kamer

De Italiaansche Kamer heeft besloten hare werkzaamheden te schorsen tot 1 Maart 1916.

Overlijden van een Italiaansch afgevaardigde

De Italiaansche bladen melden het overlijden van den afgevaardigde Pietro Chiesa, vertegenwoordiger van San Pietro d'Arena, een der meest geziene personaliteiten van Italië.

Een nieuw duel van d'Annunzio

De nieuwsbladen uit Rome berichten dat Gabriele d'Annunzio den socialistischen afgevaardigde Mozzeni, die tijdens een kamerzitting den dichter hevig aanviel en hem uitschold wegens een feestmaal dat te Genua te zijner eere was gegeven tot een tweegevecht uitgedaagd heeft.

Gestraft

De militaire kritieker der « Stampa » (Turin), Major Zunini, is tot 2 1/2 jaar gevangenis en 500 lire gestraft geworden om geheime militaire mededeelingen gemaakt te hebben.

Benoeming

BASEL, 17-12-15: Zwitsersche bladen melden dat Cadorna tot opperbevelhebber der gezamentlijke italiaansche troepen gaat benoemd worden.

* * *

In Egypte

Kitchener naar Egypte

BERLIJN, 17-12-15: Kitchener zal binnen kort naar Egypte vertrekken, waar hij de opperste leiding der krijgsverrichtingen zal nemen.

Terugroeping der Grieken

BASEL, 17-12-15: Zwitsersche bladen melden, dat de in Egypte wonende Grieken bevel hebben ontvangen naar hun land terug te keeren.

* * *

Vereenigde-Staten

De legeruitbreiding

Garrison, de Amerikaansche minister van oorlog, heeft zijn wetsontwerp tot legeruitbreiding bij het Congres ingediend. Het strekt om in geval van oorlog dadelijk ten minste 500,000 geoefende manschappen beschikbaar te hebben. Het leger zal in vredestijd bestaan uit 141,843 officieren en manschappen en daarnaast zal een weermacht van 400,000 man worden gevormd — in drie jaar tijd, door lichtingen van 133,000 man — die drie jaar lang een zekeren tijd worden geoefend en daarna nog drie jaar als landweer beschikbaar blijven.

WASHINGTON, 15-12-15: In Amerika gaan 10 nieuwe infanterieregimenten ingericht worden, ook vier regimenten veldartillerie; 52 kompagnies kustartillerie, 15 kompagnies pionieren en 4 luchteskaders. Het tegenwoordig leger zal met 400.000 man versterkt worden waarvan 130,000 man een driejarigen dienst zullen moeten doen.

WASHINGTON, 15-12-15: Gedurende de 5 eerstkomende jaren gaat men de volgende oorlogsbooten bouwen voor de Amerikaansche marine:

10 Dreadnoughts, 6 slagkruisers, 10 verkenningskruisers, 50 vernielers, 15 Oceaanonderzeeërs en 85 kustonderzeeërs.

Er zal ook 30.000.000 fr. besteed worden voor den vliegdienst.

In België

Te Luik

Voorzorgsmaatregelen

Te Herstal toont de autoriteit vooruitzicht te hebben. Zij heeft een weinig overal waar men over terrein kon beschikken aardappelen doen planten, koolen en andere groenten, welke, dezen winter, voor vele arme lieden een welkom iets zullen wezen. Deze vooruitzichtsmaatregelen veroorloven om de kostelooze soepen, welke dezen winter zullen uitgereikt worden, smakelijker te maken.

De Gemeente Seraing, van haar kant, blijft niet werkeloos. Zij zal deze maand 8 een gedeelte der werkeloozen aan het werk zetten. Zij zal ze in de gemeentebosschen doen werken wat steeds een vermindering is van hen die zonder arbeid zijn.

* * *

Te Charleroi

In de koolmijnen

In de kolenbekken gaat de handel goed. Het vervoer van kolen neemt alle dagen toe.

In de steengroeven

In de steengroeven vermindert de arbeid van dag tot dag.

In de metaalnijverheid

In Couvin zijn de hoogovens St-Joseph en St-Roch in volle werking.

In de glasnijverheid

De toestand in de glasnijverheid is bevredigend en neemt toe.

Te Antwerpen

DOOPERS

« De Kempenaar », van Turnhout bevat niet meer dan zes afschriften van vonnissen alle uitgesproken in de maand November door de boetstraffelijke rechtbank van het arrondissement Turnhout tegen landbouwers (sters) in zake melkvervalsching.

Boet en gevang werden op allen toegepast en al de veroordeelden werden verplicht op eigen kosten het « pro Justicia » (vonnis) te doen afkondigen in de bladen « De Kempenaar » en « Aankondigingsblad » te Turnhout.

* * *

TE GENT

Hulp aan behoeftige werkloozen

De 12e betaling van hulp aan de werkloozen zal geschieden op dinsdag en woensdag 21 en 22 december aanstaande voor het tijdstip van 29 november tot 18 december dit is voor 3 weken.

Ingevolge kunnen de personen die ingeschreven zijn na 18 december nog niet in aanmerking komen.

De werkloozen worden verzocht in acht te nemen dat de dagloonen verdiend van 29 november tot 18december in aanmerking genomen worden voor het berekenen van den onderstand.

Met het doel alle nutteloos wachten te vermijden en de betaling met orde en snelheid telaten geschieden, zijn de werkloozen verzocht zich stipt op he tvoorschreven uur aan te bieden.

Uitzondering wordt alleen toegestaan aan de gedeeltelijke weloozen.

Bij uitzondering zullen de klachten slechts van vrijdag 24 december aanvaard worden.

Kamer van Koophandel en Fabrieken van Gent

Lijst der brieven van Holland gekomen en niet afgehaald op 16 December 1915:

Adriaenssens, fr.
J. Beyls; Marie Bollaert; Bibauw, fr.; Boudain de Bousies; G. Bruning; L. Bauwens; Blokzyl; Boterdaele; Beer.
Courtens van Lede; Caussemille; Carnoy-Vanden Steen; Centrale alimentaire.
Dewaele Rothlisberger; E. Debouvre; Demeester; L. Deny; E. Decuyper; G. Deroubaix; Maur. Desmet; C. Desmedt chez Nolson; Depree, charbons; Declerck, frères; Dhave-Demulder; P. D'hondt; J. Deunynck; Dedryver; E. Deene; Alb. Devriendt; De Ghellinck de Walle; G. De Keukelaere; Dubrulle, St-Amandsberg; P. Deschryver, Loochristy; Depuysseleyr, id.; Arth. Demeuyer, id.; Delaruye-Cardon; Dhaese, Kortrijk; E. Devischer, Schellebelle; De Vleeschouwer, Ophasselt; Donnerlee à Wondelgem; L. De Kesel te Stekene; Decoorebiter, notaris, Bassevelde; C. De Keyser; L. Dejonghe, Eecloo.
Isid. Eggermont, Ledeberg; Elze; F. Facq; Fernande; Grondel Fr.; Goethals-Goethals, Eecloo; Goester; Gevaert, à Beveren.
Hartmann; H. Huyghebaert; Baron Heynderyck; Mej. Heynderyckx; Henry Laman; Huileries Lys, Deinze; Hamerlinck Selzaete; Horticulture des Flandres.
Kerkvoorde; Kets; Kesbeke; Lippens Fr.; Locufier; La Lys; La Lieve; Raym. Lippens.
M. Millord; Monckarnie; Moonen; Moerman-Mees; L. Moortgat, Mont-St.Amand Mistler Claessens, Lokeren; E. Neyrinck.
Pietes; Parmentier-Van Hoegaerden; Papeterics Escaut; Onghena, Loochristi; Praet, St-Amandsberg; Peeters-Vanden Broeck, St-Nikolaas; Theo Pauwels, Meirelbeke; Peeters-Vanhaute, St-Nikolaas; Pien-Verhaest, Deinze.
Rousseau; Steenkiste-De Zutter; Ch. Steyaert, Marie-Theresiastraat; A. Schollaert Soetaert Alf.; R. Stevelinck, Loochristi; Segaert J.; Standaert; Superphosphaten Meulestede; Scolle, Eekloo; F. Spae, Melle.
Tollenaere, Saffelaere; Thuysbaert, Lokeren; Usines d'Evergem.
Ateliers G. Vanacker; J. Van Impe; Vermeulen de Grave; Aug. Verbauwen; Verstraeten; C. Van Vlaenderen; H. Van Cauwenberghe; Vandereecken Paul; A. Van Hecke; G. Vanacker; Vanloo de Corte; D. Vanderhaeghen; Eug. Van Reckhem; Aug. Van Hecke, St-Amandsberg; Vermaercke G.; J. B. Van Acker, Sint-Amandsberg; R. Vanderswaelmen, Gentbrugge; Vanderguchten, Ronse; V. der Meerssche, Wetteren; Vandillewyn; Vict. Vanden Broeck, St-Niklaas; A. Van Heden, Wetteren; Vangarsse, Moerbeke; L. Van Praet, Dendermonde; Van Haute-Moens, Hamme.
Willemont-Ghisquière; Wolfcarius; J. Waldack.

AF TE HALEN
Geweigerde en niet bestelbare brieven:
Centrale Alimentaire, voor Rotterdam; Van Hecke, Saffelaere, voor Hillegom; Filleul, Kortrijk, voor Rotterdam; Van Heule, St-Nikolaas, voor Westdorpe; Banque centrale Dendre, Aalst, voor Hulst.

Hulp aan krijgsgevangenen

Bagattenstraat, 6bis, te GENT

Men bedankt voor de volgende milde giften:

Hotel Termonde et Télégraphe, 55 fr. — Taverne Emile, 26. — Aux Arcades, 30. — Hotel de l'Ancre, 6,50. — Le jeu de Whist de la table noire, au Plumet, 5. — Café Miry, 5. — Gewone bezoekers der Café Stad Lokeren, 5. — Café Vandenbosch, 4,50 — Des amis aux Arcades, 4,50. — Personel du Modern Palace, 5. — Carillon, tronc, 25,35. — Rabot's Vriendenkring, 90,25. — Personnel de la Halle aux Draps, 145. — Anonyme 100. — Mlle Madeleine de la Kethulle de Ryhove, 7 paires bas. — Mad. Scribe, 1 plastron, 1 écharpe, 3 p. chauss. — Anonyme, 3 p. bas. — J. Van Eechaute, rue cte au Vaches, 6 p. bas tricotés et 3 paires don. — 21e gift der Nijverheidstr., St-Amandsberg, 10. — Ateliers De Werpe, 5. — Tooneelkring Door Eendracht Sterk, 10. — M. Geurts pour les prisonniers de Lokeren, 100. — Commune de Gaver, 30 fr. — Mad. Masson, 4 p. bas. — 3e Vers. des employés du bureau du Comité de Secours et d'Alimentation, Savaenstr., 5. — Eenige bedienden der Darse 1, Port Arthur, 7e storting, 10. — Ecole Carels et Nicaise. 1. — Mad. Van Audenhove, r. b. des Champs 1 Paquet de Noël. — Ouvroir de St-Denis-Westrem, 49 p. chausettes.

Het Komiteit bedankt de volgende personen die 1 of meer krijgsgevangenen hebben aangenomen, om deze maandelijks een pak te zenden.

Mad. Grootaert, 1. — Mlle Marie Joseph Van Ertvelde, 1. — Mad. Dauge, 1. — M. Albert Feyerick, 4. — M. Chemay, rue Wondelgem, 1. — Mlle Vander Linden, Cour du Prince, 1. — Mad. H. d'Udekem d'Acoz 1. — Mlle Lamont, chaussée de Courtrai, 1. — Mlle Simonne d'Ousselghem, boulevard Frère Orban, 1. — M. Louis Du Bois, rue de Courtrai, 1. — M. Roger Du Bois, rue de Courtrai, 1. — Mlle Jeanne Van Outryve 1. — Mad. Van Caillie, 1. — Mlle Marcelle De Clercq, rue longue du Marais, 2.

Het Komiteit herinnert de belanghebbenden dat de adressen der zendingen voor krijgsgevangenen bestemd, het regiment en de nationaliteit van den bestemmeling moeten melden.

De zendingen, daar niet mede in orde, zullen niet opgestuurd worden.

* * *

Te Ninove

TWEE MATEN EN TWEE GEWICHTEN

Over enkele dagen had hier eene kolendeeling plaats; bittere klachten werden ons over die deeling gemaakt. Verwonderen doet ons zulks niet: Wij hebben er reeds vroeger op gewezen, dat die heeren van het Hulp Comiteit gezien hunne al te talrijke posten, niet bij machte zijn, om hunne taak behoorlijk uit te oefenen.

Men had voor die deeling drie categoriën van huisgezinnen gemaakt. De huisgezinnen die om de 14 dagen 50 kgr. kolen bekomen en die van den naaigarentrust. Clarck-Sorts et Cie, kregen 2 hectolieters (100 k.); huisgezinnen die VERMOED werden in geen nood te verkeeren kregen er 4 (200 k.) de andere ondersteunden 6 hectoliters (300 kg.). Zonder er rekening van te houden dat sommige der gezinnen die om de 14 dagen deze 50 kgr. kolen bekomen, geene of in alle geval minder inkomsten hadden dan andere fabriekwerkers, kregen zij maar 2 hectoliters; vandaar dan ook de gegronde en bittere klachten van die menschen; anderen werden zonder grondig onderzoek VERMOED als niet al te zeer NOODLIJDEND en kregen maar 200 kgr. terwijl anderen die in beteren toestand verkeeren dan zij er 300 kgr. bekwamen.

Nu iets anders. Het is hier de gewoonte, wanneer een ondersteunde in staat van dronkenschap bevonden wordt, hem eerst eene berisping en zoo zulks niet helpt hem vervolgens eene straf toe te passen.

Dat keuren wij goed. Doch nu rijst de vraag op: als dit systeem in toepassing komt voor de werklieden, zulks het geval niet is voor dezen die het recht hebben de werklieden te berispen en te straffen.

Is het hier het stelsel van twee maten en twee gewichten?

Wij zouden er misschien de schouders voor ophalen, ware het niet, dat bedoelde persoon zich in de allereerste plaats en als een der hevigste tegenstanders laat kennen van de intrede der werklieden in de Comiteiten, en dit volgens hem om de zeer gegronde reden: DAT ZIJ NIET ZOUDEN KUNNEN ZWIJGEN!

Kent men dan het oude spreekwoord niet: **Als het bier is in de man, blijft 't verstand in de kan?»**

't Is overigens een feit reeds lang gekend: dat hij die wil inlichtingen hebben over beslissingen in 't Comiteit genemen; ze maar moet vragen aan zekere zoontjes, die steeds om te beter ingelicht zijn.

Wedden dat men weeral zal beweren dat **«Vooruit» aan politick doet.**

Het stuit ons tegen de borst personen te moeten aanvallen, doch daar die personen zich niet ontzien om de werkende klas in hare rechten te krenken, haar als minderwaardige te behandelen is het onzen plicht aan het volk kenbaar te maken wat zulke personen waard zijn. P. V.

* * *

Te Mechelen

DE SOEP

Sinds ettelijken tijd klagen de behoeftigen der wijk Brusselschen steenweg terecht over de soep: Sommige dagen is het klaar water.

Ze kan nochtans goed gemaakt worden want toen onlangs de ketels der Brusselpoort kapot waren en de soep voor den Brusselsche steenweg in de Schipstraat werd gekookt, dan hadden we soep!

De soep gaan proeven in de keukens is geen avance heeren, komt eens zien als de menschen besteld zijn.

De soep kan beter zijn, dat men daar eens voor zorge, hé?

KOLEN

De derde kolendeeling zal op de volgende datums plaats hebben:

Lokaal 1	Noodschool	20 December.
» 2	Soldatenkring	21 »
» 3	Neckerspoel	22 »
» 4	Schipstraat	23 »
» 5	Brusselschesteenweg	27 »
» 6	Zuidschool	28 »
»	Capucienenvest	29 »
» 8	Hanswijck d' Berch'	30 »

Op vastgestelden datum moet men tusschen 8 en 9 uren met het steunboekje naar het Bureel van Weldadigheid gaan voor een bon voor 50 kgr kolen die men den dag nadien moet afhalen.

BEZOEKT ONZE BOEKERIJ

Nu de avonden zoo lang duren is wel een best tijdverdrijf: lezen en U ontwikkelen.

Onze boekerij «Vooruit» zag hare bezoekers veel vermeerderen; dat verheugt ons oprecht, doch nog meer zouden er moeten komen.

Onze boekerij is open alle zondagen van 9 1/2 ure tot 11 1/2 ure en den Woensdag van 2 tot 4 ure.

Iedereen kan boeken krijgen over allerhande onderwerpen en van de beste en gekendste schrijvers. H. H.

Te Muysen

In onze laatste briefwisseling zegden wij, sprekende over het Comiteit dat maar uit ééne partij bestaat: **We zeggen nu niet dat het Comiteit niet goed werkt.** Hierop hebben verschillende vrienden ons met veel reden de opmerking gemaakt: «Wie kan het werk van dat Comiteit controleeren; het bestaat uit: 1. Voorzitter-onderpastoor; 2e comiteitslid, chef-comptable aan den Staat; 3e comiteitslid contre-maître aan den Staat.

Waar blijft hier het reglement dat uitdrukkelijk in artikel 2 zegt dat alle partijen moeten vertegenwoordigd zijn en verder dat er aan het Comiteit personen moeten toegevcegd worden behoorende tot nijverheid, handel, werkerssyndikale en onderlinge bijstandsorganisatiën.

Wij kunnen dus vragen:

1. Zijn alle partijen hier vertegenwoordigd?

2. Zetelen er in 't Comiteit mannen van handel of nijverheid?

3. Is er iemand van werkliedenbonden?

Op al die vragen antwoorden wij: Neen!

Onze vrienden deden nochtans al het mogelijke om in 't Comiteit te geraken. Niets hielp!

Van onpartijdigheid gesproken: Alle bons van 't Comiteit dragen den stempel van den pastoor en uitdeelingen van kleederen, blokken, enz. geschieden in de pastorij.

Is dat een onzijdig lokaal?

Nog eens 't maakt een zonderling effekt voor eene vrijzinnige gemeente als Muysen, waar zelfs een socialist dienstdoende Schepene is.

Blijven aankloppen, vrienden, en recht van vertegenwoordiging eischen. Ziet wat er omgaat, want zeer velen zeggen reeds dat alleen voor klerikale bevoordeelingen M. de pastoor onze mannen in 't Comiteit buiten houdt.

Werkers van Muysen leest het blad «Vooruit»; daarin zult gij eenen verdediger voor uwe rechten vinden. H. H.

* * *

Te Ledeberg

DE STRAF GEHEVEN

De straf gister aan het hoofd van ons blad vermeld is geheven.

De adultenscholen voor wie de Kerstvacantie acht dagen vervroegd was, herbeginnen maandag.

* * *

Arrondissement Dendermonde

Te Grembergen

Grembergen is eene rijke gemeente; het volk is er helaas arm!

Van in den Zomer zegden de heeren van 't comiteit dat de werkman 50 kilos kolen zou *gekregen* hebben per huisgezin. Nu dat de kolen daar zijn, krijgt de werkman er 50 kilos ja, maar mits betaling van 1 fr.; en de «burgerij» krijgt ze aan 3.30 fr. de 100 kilos. Waarom kan de werkman ook geen 100 kilos krijgen? Is het misschien omdat de kolen aan het komiteit maar 21 fr. inkosten, dat de werkman er maar 50 kilos krijgt? Wat doen die heeren dan met den overschot van het geld, dat zij te veel vragen aan de «burgerij»?...

Verleden jaar kreeg de werkman aardappels van het Comiteit. Daar is tot nu toe van dees jaar nog geen sprake van geweest! Niet waar, die heeren hebben het goed op? De schaarschte van 't brood maakt dat aardappels nu toch 't bijzonderste en 't onmisbaarste voedsel zijn!

De kleeding ontbreekt er ook! Als het zóó blijft voortgaan, zal de werkman, zonder broek aan 't lijf, zijne dagen aan de gemeente moeten gaan werken, want als hij 7,50 fr. verdient moet hij 3 1/2 dagen gaan werken; voor 9 fr. 4 1/2 dagen; voor 10 fr. 5 dagen; enz... De heeren van 't comiteit weten toch ook wel dat de werkman van het magere loon dat hij verdient, met dagelijks in de modder te werken, geene broek of jas kan koopen.

En zoo staan zij daar, half gekleed, in regen en koude, aan de «polders» te werken! 't Is goed om aangetast te worden door eene gevaarlijke ziekte, om er nooit meer van op te staan!...

In den «Amerikaanschen winkel» zou het er ook wat anders mogen gaan! Men verkoopt het smout en het spek aan de landbouwers. Deze gaan dan met hunne boter naar de markt, of verkoopen hun vee aan de beenhouwers, en dat alles voor 't groot geld!...

Eerst was er maar alle 2, 3 maanden smout. Nu echter is er al achtereenvolgende weken geweest. Maar wat er altijd ontbreekt is koffie en bruine zeep. Nochtans in de «Amrikaansche winkels» van 't omliggende is dit alles voorhanden!

Geven de heeren van het comiteit zich dan de moeite niet om te zorgen dat hier koffie en zeep te bekomen is als op andere gemeenten, terwijl voor de «hooge burgerij» nooit opgelegd vleesch, melk in doozen, conserven, sardinen, plata, zalm, enz. te kort is.

Een werkman.

Te Opwijck

Ondanks een artikel verschenen in «Vooruit» den 28 November over de instelling van het Voedings- en Hulpcomiteit, alsook over de betaling der soldatenvrouwen in een winkel, is tot nog toe geen verandering gekomen. Wij weten niet waarom er gewacht wordt. Weet u niet, heeren bestuurders, dat die vrouwen drie halve dagen per week hunne kinders moeten alleen laten, om des donderdags hun meel te halen, 's vrijdags hun hulpgeld en 's zaterdags hun winkelwaar en smout, als men niet terug komt zonder!

Is het niet mogelijk een dag te stellen dat zij alles in eenmaal kunnen bekomen? Zondag is hier door den onderpastoor een klein sermoen gedaan op de klachten van den 28 November als volgt:

«Gij ziet wel, beminde parochianen, dat de vijanden der kerk nog niet kunnen wachten tot dat de oorlog voorbij is, dat het v... gazetje Vooruit van Gent nu reeds de gemeente aanvalt.»

Is in dat schrijven de kerk of een dienaar bedoeld? In geval die E. H. dat op zich neemt moet hij wel weten waarom: Weet gij niet, Mijnheer de onderpastoor, dat gij de tien geboden Gods moet *kennen* en *onderhouden* om zalig te worden. Het is nog tijd, mijnheer de onderpastoor, als wij het tegen u hebben, zullen wij het wel kenbaar maken.

Wat deed de kerk als de dienaar er voor 3 weken uittrok?

Een die in het sermoen tegenwoordig was.

Te Cherscamp

NOG ALTIJD KLACHTEN

In een vorig artikel maakten wij bekend dat er met sommige werkloozen zeer partijdig gehandeld wordt. Wij zien nu ook dat onze arme soldatenvrouwen niet regelmatig hun geld ontvangen: op een tijdverloop van acht weken hebben de vrouwen wier man of zoon aan het front is, maar voor vier keeren ontvangen. Dus is men vier weken soldatengeld aan die arme vrouwen schuldig. Is dat geene schande dat, terwijl die jongens op het front voor hun vaderland strijden, er met de achtergebleevenen aldus gehandeld wordt. In Wetteren en Schellebelle worden de vrouwen regelmatig alle weken of alle veertien dagen (dubbel dan) uitbetaald. Ook hooren wij dat er vrouwen zijn die 2 tot 5 kinderen hebben, en bij hun soldatengeld niets anders ontvangen: daar heerscht dus zwarte armoede. Wij zetten die heeren aan hunnen plicht te volbrengen of anders zal er hun rekenschap gevraagd worden.

Met genoegen stellen wij vast dat ons blad **Vooruit** in onze gemeente zoo goed gelezen wordt, wekelijks komen er nieuwe lezers bij, en onze vrienden beloven hun best te doen, zoodanig dat alle landbouwers het blad **Vooruit** zullen lezen.

Een lezer.

GENT

De Vak-uiteenzettingen in 't Feestpaleis "Vooruit,,

Dit nieuwe werk gaat uitstekend. Het getal werklieden die deze vak-uitleggingen volgen, is de tweede week nog vergroot, Bravo!

Het is een bewijs dat dit werk aan eene behoefte voldoet.

Het waren de vier vrienden die de eerste week de vak-uitleggingen gaven, die deze week hun werk voortzetteden: voor de bouwwerklieden: Henri Van Renterghem; voor de metaalbewerkers: August Van der Bruggen; voor de machinisten: Van Caneghem; voor de houtbewerkers: Raymond De Gos.

Voor de

DERDE WEEK
DER VAK-UITLEGGINGEN

zijn aangeduid:

a) Voor de bouwwerklieden, **Dinsdag** 21 December: Jos. Cantré. Onderwerp: *De stijlen.*

b) Voor de metaalbewerkers, **Woensdag** 22 December: Arthur Alloncius. Onderwerp: *De hoofdpunten van het monteeren eener machien.*

c) Voor de machinisten; **Donderdag** 23 December: Achiel Rogge. Onderwerp: *De stoomketel.*

d) Voor de houtbewerkers, **Vrijdag 24 December**: Raymond De Vos. Onderwerp; *De trappen* (vervolg en slot).

Werklieden aller vakken!

Volgt talrijk deze leerrijke voordrachten-vak-uitleggingen in het Feestpaleis, die telkens om 3 1/2 ure beginnen en duren tot 5 ure.

Maakt van de gelegenheid gebruik om u te bekwamen in uw vak. A. V.

Soc. Wetenschappelijke Studiekring

Maandag avond om 7 1/2 ure worden de vrienden verzocht de zitting te willen bijwonen in de boekerij «Ons Huis».

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (50

JULIE

DOOR

Robert BLATCHFORD

Vertaling van H. P.

De huisarts keek Guineagold met halfgesloten oogen aan.

— Ik ben bang, zeide hij, om de waarheid te zeggen... en... het is ernstiger dan ik... ik...

— Groote God, riep Guineagold, wat is het? Niet... niet...

— Ja, zei de dokter, het doet mij erg leed, maar het is een geval van groep.

HOOFDSTUK XXIV.

— Ja, het is zooals ge zegt: een mooi, groen land, — zoo groen als Engeland. Er groeit hop in Engeland, net als hier. Maar het Engelsche bier is grof. En gij zet hekkens om uw appelboomen. Hoe raar! Ons hek is de eerlijkheid van ons volk. En de wet is zeer streng jegens degenen die vruchten stelen. Ja, het is heerlijk hier te zijn. Ge hebt zeker ook veel plezier van dat reisje naar het Schwarzwald? Dat verheugt mij. En het zal mij spijten als ge mij gaat verlaten, want ik houd van u, lieve.

De spreekster was Madame Ella Pieper, een operazangeres. Haar vader was een oude vriend van Melton Guineagold. En daar Guineagold voor zaken naar Engeland moest, had madame, die te Pforzheim haar vacantie doorbracht, Julie vriendelijk uitgenoodigd, bij haar te komen logeeren.

De twee vriendinnen waren nu langzaam aan het wandelen op een slingerend heuvelpad onder de appelboomen. In de diepte strekte zich een wijde vlakte uit, beplant met hop en tabak. De groene weiden waren bezaaid met mooie roze crocussen en in de heggen en op de bermen bloeide de eglantier. Boven hen waren de heuvels, de donkere dennebosschen en de teere avondlucht.

— Ik ga niet gaarne heen, Ella, zeide Julie; maar ik zal toch blij zijn Engeland weer te zien; en ik mis pa natuurlijk heel erg.

— Natuurlijk, zei madame; als ge te huis zijt — wat denkt ge dan te gaan doen, lieve?

— Ik heb nog geen besluit genomen, Ella.

— Neen? Dat is niet verstandig, Julie. En ge zijt toch wijs genoeg. Ge moet iets doen. Beter iets verkeerds te doen dan niets te doen. Kunt ge niet spelen?

— Niet goed genoeg, Ella.

— En uw lieve stem? Zal die nooit weer sterk worden?

— Zij zal beter worden dan zij nu is. Ik mag een beetje zingen. Niet in groote zalen, maar thuis, voor mijn pa.

— Ge kunt niet spelen en moogt niet zingen. Waarom gaat ge dan niet aan het tooneel? Ge zijt mooi en bekwaam. Wat denkt ge er van?

— Ik zou niet gaarne actrice willen worden.

— Neen?! Dan is er maar een noodlot voor u, Julie. Ge moet trouwen.

— Ik ben niet van zins te trouwen.

Madame Pieper lachte.

— Ha, ha! Ik zie het al! zeide zij. Ge zijt een mannenhaatster!

— Ik haat de mannen volstrekt niet, zei Julie, maar ik heb geen trek om met een te trouwen.

Madame haalde de schouders op en pruilde.

— Dat komt omdat ge niet begrijpt, zeide zij. Ge hebt te weinig mannen ontmoet en ge hebt te hard gewerkt. Maar bedrieg u niet zelf. Mannen zijn noodzakelijk... en heel pleizierig. Wij, verstandige vrouwen, beschouwen hen als bekroonde paarden, omdat zij zoo bekoorlijk-dom en zoo gemakkelijk te leiden zijn. Zie eens naar mijn man! Wat is dat niet een zotte oude lieveling! Hij gelooft als mijn jokkentjes: hij houdt mijn grofheid en boosaardigheid voor geestigheid en mijn vleierij voor liefde...

— Dat is niet waar, zei Julie.

Madame lachte.

— Mijn lieve, zeide zij, gij zijt een vrouw, en daarom gelooft ge mijn jokkentjes niet. Ja, het is waar: ik houd van mijn Bruintje. Hij is zoo een lieve oude beer en hij is zoo gemakkelijk te vleien... en hij danst zoo komisch in zijn gouden ketenen! Natuurlijk, lieve, is hij slechts een man. Maar wat kan men anders tot echtgenoot krijgen?

— Mijnheer Pieper is goed, zei Julie, en bekwaam.

— En mooi, zei madame. Vergeet dat niet, Julie. Bruin is een edel dier. Ik zou geen leelijken beer hebben willen vangen. Maar weet ge nu, lieve meid, waarom ik de mannen uitlach en waarom ik hen bewonder?

— Ik kan het niet raden, Ella, zei Julie, ge zijt zoo grillig.

— Kijk, zei madame, dàar is het dorp al en het rijtuig staat te wachten. In een uur zullen wij te Pforzheim zijn. Mannen zijn bespottelijk, omdat zij zoo ijdel zijn en zoo gemakkelijk voor den zot te houden: zij zijn beminnelijk, omdat zij eerlijk zijn en zich niet verlagen tot kleine laagheidjes, zooals vrouwen doen. Als ge een goeden man ontmoet, en ge hebt niets anders te doen, trouw hem dan, Julie.

Julie glimlachte.

— Hij kon wel geen zin hebben, zeide zij.

— Geen zin hebben? Madame lachte. Kindlief, hoe onnoozel van u. Ge spreekt als een leelijke vrouw. Ge zijt mooi. Daarom kunt ge met bijna elken man doen wat ge wilt.

— Niet met allen, zeide Julie.

— Neen, zei madame, er zijn enkele menschen die een mooie vrouw kunnen weerstaan; maar die tellen niet mee; en een mooie vrouw bemoeit zich niet met hem. Zij zijn niet waard gevangen te worden. Kijk mijnheer Pieper eens. Denkt gij dat hij het helpen kan dat hij met mij getrouwd is? Zie *mij* eens.

— Ge zijt heel mooi, zei Julie. En zij sprak de zuivere waarheid.

— Mijn lieve, zei madame, als iemand er goed uitziet en een vrouw is... och, natuurlijk... dan ontkomt de arme Bruin er niet aan.

Wordt voortgezet.

Volksschouwburg : Feestlokaal «Vooruit»

St-Pietersnieuwstraat

OP ZONDAG 19 DECEMBER

Variété-Vertooning

onder leiding van H. Bento,
ten voordeele van het Comiteit van Hulp aan Belgische Krijgsgevangenen in in Duitschland.

Deuren open om 6 1/2 — Begin om 7 1/2 u.

Voorrijen, 1 fr.; Achterrijen, 0,75 fr.; Eerste Galerij, 0,50 fr.; Balcon, 0,50 fr.; Tweede Galerij, 0,30 fr.; Derde Galerij, 0,25

Groot Kunstconcert

van 1 Januari 1916
(Nieuwjaar)

BELANGRIJK BERICHT

Het programma van dezen buitengewonen avondstond werd bepaald goedgekeurd door de bevoegde overheid.

De bezoekers mogen zich aan iets ongewoons verwachten, vooral onder oogpunt van samenzangen.

Voor de abonnementen zal het locatiebureel open zijn zondag 19, maandag 20 en dinsdag 21 December van 11 tot 2 uur. Wie zich op bedoelde dagen niet aan het winket aanbiedt, zal zijne plaats verliezen.

Van af Woensdag begint de kaartenverkoop voor de niet-abonnenten. De niet opgeëischte plaatsen zullen aan de eerstkomenden worden verkocht.

Elken dag is het locatiebureel open van 11 tot 2 uur.

Stadsnieuws

— **DE COUPURE.** — De schoone weg der Coupure is op eene zekere lengte, tot su toe, nog verbeterd, door het hermaken der talus.

Elkeen die dat werk ziet, spreekt er met lof over en terecht.

Dit belet niet dat de inwoners eener burgerwoning, goed gevonden hebben, hunnen vuiltak op den talus te ledigen.

Kon de politie, na onderzoek de plichtigen vinden, een strenge straf zouden ze niet gestolen hebben.

En zegge dat men op de werklieden scheldt voor hun gemis aan schoonheidsgevoel.

STAD GENT

AANBESTEDING VAN VERKLOEKINGS EN HERSTELLINGSWERKEN JIT TE VOEREN AAN DE ST-NIKOLAASKERK

Aanbiedingen aan het adres van het Schepenen College ten laatste 28 December 1915 per gesloten brieven af te geven in het Secretariaat vóór 6 uur 's avonds.

Openbare opening der aanbiedingen, den 30 December te 12 uur.

Lastenkohier en teekeningen berusten in het Bureel der Werken. Bestek: fr. 6368,13.

STEDELIJKE WERKBEURS. — Worden gevraagd op 17 December 1915:

MANNEN: Paswerkers; loodgieter; glaasloodetter; schoenmaker.

Halve gasten: Haarkappers; posticheur.

MEDEGEDEELD:

Aan het Geëerd Gentsch Publiek

Het Bestuur der Belgische Naamlooze Maatschappij der Hôtels en Café-Restaurants: «Ganda», heeft de eer ter kennis te brengen zijner trouwe bezoekers, dat, uit een menschlievend doel, te rekenen van Vrijdag 24 December, «Kerstavond», de muziekale avondstonden, die zoo zeer in den smaak vielen van het puik der Gentsche bevolking zullen hernomen worden.

Een symphonisch orkest, uitsluitend samengesteld met Gentsche artisten-muzikanten, zal er zich op toeleggen, door het uitvoeren van een uitgebreid en uitgekozen programma, de verveling der lange winteravonden wat op te vrolijken.

Het bestuur van «Ganda», ook bekommerd met het lenigen van den nood door de huidige toestanden teweeg gebracht, en zulks in de mate van het mogelijke, zal 10 % afstaan der bruto ontvangst zijner muzikale avondstonden, ten voordeele van Gentsche liefdadigheidswerken, en het werk van de Kasset van den krijgsgevangene.

Geen twijfel of het terug in voege brengen der symphonieke concerten zal, zooals weleer, in «Taverne Ganda», le talrijke liefhebbers van goede muziek wederom bijeen brengen in dit zoo gezellig lokaal, dat in de Gentsche gemeente zoo gunstig gekend stond. (260.

— **SCHIP GEZONKEN.** — Deze week trok een sleeper drie schepen door het Verbindingskanaal naar de Brugschevaart. De twee voorste schepen waren ledig; het achterste schip kwam van Luik met eene lading van 335 ton machienkolen voor de vlasfabriek «La Manilla» in de Groendreef. Aan de Smetbrug werd het kolenschip, «De Drie Gezusters» genaamd, door de sterke drukking van het hooge water tegen 't beschermstaketsel der brug gesnakt met het erg gevolg dat het bezijden den kop een lek bekwam. Vrouw en kinderen werden aan wal gebracht. Met stukken emballage boven 't gat te werpen poogde men 't water te beletten binnen te dringen. Weinig later kwamen de pompiers met eene stoompomp ter plaats. Drie schippersjongens vaarden toe en met behulp van een zwaar stuk ijzer en wierpen ze een kloek dekzeil voor het gat. Het water verminderde nu een tijdje, maar het duurde niet lang en na eenige minuten zonk het schip ten gronde. Nog enkel de luiken steken boven. Er bestaat verzekering.

Huis Wwe Colson tegenwoordig Brabantdam, 69.
Hoeden voor Damen en Kinderen, stroofreuter. Benoodigheden voor modisten.

Mevrouw Weduwe Arthur Locufier, geboren Alice Van Canegem en hare kinderen Karel, Germaine en Suzanne.
Mijnheer en Mevrouw Karel Locufier-De Vriendt en hunne kinderen Paul en Pierre
Mijnheer en Mevrouw Lionel Van Damme-Locufier en hunne kinderen Karel, Jeanne en Georges.
Mijnheer en Mevrouw Henri Van Canegem-Nicodeme en hun kind Suzette.
De familie Locufier, Ecrevisse en Van Canegem,

laten Ued met droefheid weten het onherstelbaar verlies dat zij ondergaan door het afsterven van hunnen teergeliefden echtgenoot, vader, broeder, schoonbroeder, oom en neef,

MIJNHEER

Arthur-Hendrik LOCUFIER

Voorzitter van den kunstkring «Als 't Past»

geboren te Eekloo den 22 Januari 1871 en er overleden den 17 December 1915, voorzien door de rechten der H. Kerk.

De plechtige lijkdienst en begraving zullen plaats hebben op Dinsdag 21 December in de parochiale Kerk te Eecloo om 10 ure 's morgens.

Gezien de huidige omstandigheden worden er geene rouwbrieven gezonden; de familiën, vrienden en kennissen worden verzocht dit bericht als kennisgeving te willen aanschouwen.

Mevrouw Amédée De Ryck, geboren Emma Heyvaert;
Mijnheer Constant De Ryck;
Juffrouw Adrienne De Ryck, in 't klooster zuster Agnès der Zusters van den H. Vincentius te Basel;
Mijnheer Ernest De Ryck, vrijwilliger bij 't Belgisch Leger;
Juffrouw Elza De Ryck;
Mijnheer Ernest Gody, Dokter; Mevrouw Ernest Gody, geboren Clotilde De Ryck; hunne kinderen en kleinkinderen;
De familiën Heyvaert en Veldeman-Heyvaert, melden met smart het overlijden van den heer

Amedée-Marie-Alexander DE RYCK

oud-Burgemeester der Gemeente Appels,

hunnen echtgenoot, vader, broeder, schoonbroeder, oom en grootoom, geboren te Appels en aldaar overleden den 14 December 1915 in den ouderdom van 68 jaar, voorzien van de H.H. Sakramenten.

De begrafenis heeft Vrijdag, 17 December, plaats gehad.

Gezien de omstandigheden, worden geene rouwbrieven gezonden en worden familieleden, vrienden en kennissen verzocht dit bericht als dusdanig te aanzien.

BRIEVENBUS

KORTRIJK. — Coole. — Alles ontvangen.

MEENEN. — Bonnet. — Niets ontvangen. Redactie

MEDEDEELINGEN

GEBUURTE DEKENIJ DER VOORMUIDE, — Dank aan de milde gift van haren Eeredeken, den heer J. Sion-Gabriëls, is deze gebuurte in staat gesteld, eene uitdeeling te doen, van een groot getal warme sargiën, aan die harer geburen, welke het ergst door de huidige droeve omstandigheden getroffen zijn »

WILLEMS-FONDS (Gentsche Afdeeling) — Zondag 19 December a. s., te 6 uur namiddag, in het Lakenmetershuis, Vrijdagmarkt, openbare en kostelooze volksvoordracht door den Heer P. De Vreese, onderwijzer.

Onderwerp: Over de Alpen naar Venetië (met lichtbeelden).

BERICHT AAN DE DUIVENLIEFHEBBERS VAN GENT. — Het bestuur verwittigt de liefhebbers wier duiven verblijven in den hangar Casttle-lines (Port Arthur) dat de storting der maand December dringend moet gebeuren vóór Dinsdag 21 December in den hangaar.

Het bedrag der liefhebbers der stad waarvan men het beloop moet doen ontvangen zal verhoogd zijn van 0,20 fr. per liefhebber.

Men verwittigt te gelijker tijde, dat in het toekomende alle maandelijksche stortingen moeten plaats hebben op den eersten zondag der maand in de maatschappijen of ten laatste den donderdag daaropvolgend in den hangaar Port-Arthur.

DE VROOLIJKE ZANGERS. — Groot Liefdadig Kunstfeest, voor het Nieuwjaarsgeschenk der Gentsche Krijgsgevangenen in Duitschland in de zaal «Het Boerenhof», Akkergemstraat, Gent. op Zaterdag 25 December om 5 1/2 ure.

BLOEMENTENTOONSTELLING. — De deelnemers aan de bloemententoonstelling, door de beroepsvereeniging «Herticultura Belgica» ingericht, worden uitdrukkelijk verwittigd, dat hunne planten naar het lokaal «Gasthof» (Rooden Hoed) Klein Turkije, 6 en 8, ent moeten gebracht zijn op de volgende dagen: den 22 December e. k. alle harde planten, zooals Dracoeria, Palmen, Laurieren; den 23 December (voor 3 ure namiddag) alle weekere planten, zooals kleine Varens alsmede het bloemend goed.

De deelnemers worden beleefd verzocht zich van hunne lidkaart te willen voorzien, want de inrichters zijn vast besloten alle vreemd geloop te beletten.

Den 24 December, 's voormiddags, werking van den Jury en 's namiddags ontvangst der uitgenoodigde notabiliteiten en vertegenwoordigers der pers; dezen dag, is de tentoonstelling voor het publiek nog niet zichtbaar.

Den 25, 26 en 27 December alsmede 1, 2 en 3 Januari is de tentoonstelling voor alleen geopend in de voorwaarden door den plakbrief aangeduid; de leden echter worden op vertoon hunner lidkaart, kosteloos toegelaten.

De verkochte planten zullen dagelijks, de uur na de sluiting mogen weggehaald worden. Tehuis bestelling bij overeenkomst. Dagelijks, eene uur voor de opening mogen de planten vernieuwd worden.

Elk gelieve zich te herinneren, dat de zuivere opbrengst der inkomgelden bestemd is voor de werken ter ondersteuning onzer gevangene en gekwetste soldaten.

Partijberichten

ZONDAG

S. M. VOORUIT N. 1. — Zondag 19 December 1915, om 3 1/2 ure, in de Boekerijzaal van «Ons Huis», voortzetting der bespreking. De uitgenoodigde Bestuurleden der verschillende vereenigingen worden alleen toegelaten.

Burgerstand van Gent

GEBOORTEN van den 16 December 1915.
— Victorina Van de Velde, Kerkstraat, 170.
— Emma Vandevyver, Roode Koningstr. 17.
— Achilles Vereecken, Werkhuisstraat, 110.
— Elisabeth Geldhof, Winterstraat, 24.

OVERLIJDEN van den 15 December 1915
— Judocus Jacobs, z. b., 74 j., Lousbergiaan, 63.

OVERLIJDENS van den 16 December. - Lod. De Vogelaere, z. b., Maisstr., 128. - Lod. Frechier, magaz., 72 j., Spaarstr., 7. — Hortense Bosman, z. b., 71 j., St-Antoniuskaai, 19. — Ph. Van Caeneghem, z. b., 24 j., Kl. Botermarkt, 6, echtg. van René Bouche. — Blanca Bruyneel, 4 j., Roode Lijvekensstraat, 114. — Victor Deriemacker, 2 m., Nieuwland, 77.

OVERLIJDEN van den 17 December 1915 Camillus Detaeye, vijlkapper, 66 j., Leistraat, 21.

VERLOREN, een rosten schapershond, antwoordende op de naam van «Toby». Terug te brengen, Godshuizenlaan, 143, Gent. 257

GOEDE AARDAPPELEN, tot 20 kilo, aan 12 cent. den kilo: Begoniastraat, 2, Gent. 259

GEVRAAGD voor Voedingsprodukt van groot gebruik, ernstige reiziger, goed in betrekking zijnde met groothandelaars. Schrijven bureel van 't blad: D. A. M. 261

GEMEENTE STEENDORP (Provincie Oost-Vlaanderen). — **Plaats van HOOFDONDERWIJZER.** Aanvraag aan het Gemeentebestuur vóór 25 December 1915.

MEN VRAAGT een GOEDE SCHIPPER om te reizen op Dender, Schelde en Leye. Charbonnière Vandenhende, Renaix. 268.

IN- EN VERKOOP
van alle soorten LEDIGE ZAKKEN en EMBALLAGE, Jos. De Groeve, Handelgemsehen steenweg, 156, Ledeberg.

GEHEIME ZIEKTEN
Genezing door bijzondere behandeling door specialist.
Raadpl.: Zon-, dins-, Vrijdagen van 9 tot 12 u
GENT, 54, Savaanstraat, 54, GENT

DE OORLOG

is geene reden om uwe rechten niet te doen gelden in erfenis, echtscheiding, slechte betalers, huispacht, werkongevallen; zijt gij gestraft; wilt gij genade enz. Aanvragen, **smeekschriften, enz. Raad kosteloos** van 8-11 ure en 3-5 ure, 's Zondag van 8-11 ure: **Matthys, Zandberg, 8, te Gent.**

GEREGELDE AANKOMSTEN VAN
Ruwe Koffie - Aardappelmeel
ZEEP in POEDER
Alle merken
SARDIJNEN
Anchovisch-Zalm-Kreeften
CACAO in poeder
NACHTLICHTEN
GENT
2, Graaf van Vlaanderenplaats

ACETYLEENGAS LAMPEN
VOOR
WOONHUIZEN en WERKPLAATSEN
KOOLSTOF (Carbure)
in 't groot en in 't klein
EDUARD ROUVROY
(electricien)
Electriek bouwkundige
GENT, Catalognestraat, 7
(SELFORT)
Electrieke installaties J.D.V.

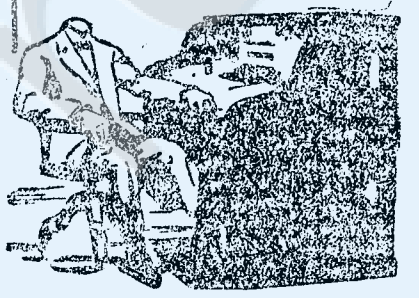
VRAAGT BIJ UWEN WINKELIER

Hollandsche zachte gele Zeep "ERA"

aan fr. 0,90 de kilog.

DEPOT: Scheldelaan, 47, Gent

VERLIES

UW HOOFD NIET

lijders aan asthma, borst-, keel- of longaandoeningen, als gij vergeefs genezing gezocht hebt. Gij zijt nog niet genezen, omdat gij het juiste geneesmiddel nog niet geprobeerd hebt. Gij zult stellig genezen als gij de wondervolle, onovertroffen Abdijsiroop gebruikt, de redder der longen. De Abdijsiroop stelt zelden teleur, schaadt nooit; ontelbare borstlijders danken dan ook aan de Abdijsiroop hun gezondheid.

Als gij kucht, hoest of verkouden zijt, voorkom den ernstiger gevolgen, geneest U terstond neemt, de onfeilbare **Abdijsiroop.**

Als gij lijdt aan asthma, influenza, bronchiet, slijm- en kinkhoest, borst- keel- of longaandoening en gij wilt snel, grondig en blijvend genezen, neemt dan de onovertroffen **Abdijsiroop**

slijmoplossend, zuiverend, borstversterkend

Per flacon fr. 2.25, fr. 4.—, fr. 7.— Eischt onze handteekening: L. J. AKKER, Rotterdam. Hoofd-Depôt v. België: O. de Beul, Antwerpen. Verkrijgbaar in alle apotheken.

VOORDEELIG TE KOOPEN:
Sparren - Fassoel - Brandhout
2, Huidevetterskaai, 2, GENT
(Tusschen Slijpstraat en Achterlei)

Huwelijkspapieren gratis
voor werklieden
Bureelen open alle zon- en feestdagen om 9 ure, Zwarte Zusterstraat, 18, Gent.

GIJ DIE LIJDT
aan zenuwkoortsen, hoofdpijn, tandpijn, vliegend flerecijn, kwalen welke u beletten te werken, gebruikt het wonderbare geneesmiddel, de
ZENUWPOEIERS VERGAELEN
Troost U gij die lijdt aan de kwalen der tandpijn, zenuwkoortsen, flerecijn, gij kunt volkomen genezen door het gebruiken van
VERGAELEN'S ZENUWPOEIERS
Aanstonds gestild de gekwellen van flerecijn, hoofdpijn, tandpijn, zenuwkoortsen, door het gebruik der
ZENUWPOEIERS VERGAELEN
Genezen in twee uren tijds van die vreeselijke kwalen der zenuwkoortsen, door het gebruiken van
VERGAELEN'S ZENUWPOEIERS
de doos van 6 poeiers fr. 0.75
id. 12 id. 1.25
ALLEENLIJK TE BEKOMEN
IN DE APOTHEEK
JEAN VERGAELEN
51 **VELDSTRAAT** 51
GENT

AANGEKOMEN 27, Dokplaats, Gent
Beste harde wasscherszeep in zakken van 50 kilos. Voordeelige poederzeep in pakjes voor winkeliers en grootverkoopers. Zachte vaste bruine en groene zeep in vaatjes — Beste kwaliteit. Goed gewicht. (8693

Verkoop alleenlijk per 500 kilos
KAAS-KOFFIE-CHOCOLADE
LEON SEGAERT
Vaartstraat, Gent (Ledeberg)

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België. — Gewezen Adsistent-Arts. — Nieuwe methode gewaarborgd vrij van alle gevaar. Matige prijzen.
14, HARTELAARSPLAATS, 14, Noordstation, BRUSSEL 91

MOEDERS!
Waarom één frank 75 betalen voor eene doos kindermeel als gij voor
fr. 1.25 eene groote doos
EIERENBLOEM
kunt koopen!
Daarmede zijt gij veertien dagen goed en waarborgt gij den goeden opgroei van uw kind.
DROGERIJ
Jos. COLLIN Brabantdam, 30 GENT

DAMMAN'S PATENT-ZOUT
Zwolle (Holland)
Het beste voor de Tafel en Boterbereiding
Kantoor:
M. LACQUET, Gent, 7, Bronstraat
(bij de Gouvernementstraat)
Depot: Onderbergen, 7, Gent

Altijd in magazijn 25 000 pakken
CHOCOLAAD
alsook 1000 doozen crême van alle merken en der beste kwaliteit.
DUC, VERVAET, CESAR, BENSDORP
Huis Pister VERVAET
Dampoortstraat, 20, GENT
Hulphuis: Steendam, 46
Alle soorten van Confiseriën, alsook Koffiie, Bougiën, Confituren, Beschuit
Laagste prijzen der stad.

GEHEIME ZIEKTEN
DE WITTE C PEULEN VAN Dr DAVIDSON genezen radikaal zonder verversteking, op allen ouderdom en bij beide geslachten, alle ziekten en onfatsmoeties der Waterorganen, Blaas en Nieren, zoals Ontsteppingen, Witte Verlossen Prostaatvergrotingen, Lendenpijnen, Steen, Graveele, pijnlijke of brandende Waters, Speen Noch gene misleiding; zelfs bij de ouderdingen en in de ergste gevallen. 3,40 fr. de doos Apotheker, 46, rue des Grands-Carmes, Brussel Depot in Gent: De Moor, 35, Burgstraat; Antwerpen 93, Hervormerstraat

Profiteert er van!
DE
Verborgenheden des Volks
het meesterwerk van
Eugeen SUE
5 deelen
2700 bladzijden
Geïllustreerd
Prijs in den handel: 20 fr.
Oorlogsprijs: 5 fr.
Te bekomen op ons bureel Hoogpoort, 29 (1e verdiep)

CREEM VOOR SCHOEISELS ECLA!

Andere specialiteit *Lavalin* en alle andere merken op vraag.
Ledervet voor Schoeisels
Deeg voor Kachels - Soudanaise»
METALEN DOOZEN
Levering van metalen doozen op vraag en naar monsters
Société ECLA - MEYER Frères
Fabrieken van Chemische-Technische Produkten en Metalen Inpakkingen
52-54-56-58-60-62-64, Birminghamstraat, Molenbeek-Brussel
Ieder aantal

DE VREDES-INTERPELLATIE IN DEN DUITSCHEN RIJKSDAG

op Donderdag den 9 December 1915

(Woordelijke vertaling.)

(Vervolg)

Op voorstel van den afgevaardigde Haase (soc.) besluit het Huis eenstemmig de bespreking der interpellatie.

Afgevaardigde Dr Spahn

(Centrum katholiek)

In naam van de gezamentlijke leden van dit Hooge Huis, met uitvondering van de interepelhanten, heb ik de volgende verklaring te doen:

Het ophouden van dezen ons opgedrongen oorlog wenschen ook wij. — Wij blikken daarbij vol bewondering en dankbaarheid op den onafgebroken zegetocht van al onze troepen, die in gemeenschap met onze dappee oostenrijksch-hongaarsche, bulgaarsche en turksche bondgenooten van succes tot succes schrijden, hunne roemrijke vanen tot ver in 's vijands land dragen en zooeven het Servische leger verpletterd hebben. Wij vertrouwen op deze onbuigzame, tegen alle vijandelijke aanvallen opgewassen en overtreffende stelling van onze legers in oost en west, die ons en onze bondgenooten het volle succes van den oorlog waarborgen (bijval).

Wij blikken op de niet te schokken economische en financieele kracht van ons land en volk die ons voeding en toerusting toereikend verzekert. Mogen onze vijanden op nieuw tot volhouden in den oorlog samenzweren, wij wachten in volle eensgezindheid met rustige vastberadenheid en — laat mij er bijvoegen in vertrouwen op God — het uur af, hetwelk vredesonderhandelingen mogelijk maakt, bij welke voor den duur de militaire, economische, financieele en politieke belangen van Duitschland in den geheelen omvang en met alle middelen met inbegrip van de daartoe noodige gebiedsvergrootingen toegestaan moeten worden. (Levendige herhaalde bijval en handgeklap bij de burgerlijke partijen.)

Voorzitter Dr. Kaempf deelt mede dat bij hem een sluitings-voorstel is neergelegd, onderteekend door de leiders van gezamenlijke burgerlijke partijen.

Het voorstel wordt door gezamentlijke burgerlijke leden van het Huis ondersteund. Als de voorzitter over het voorstel wil laten afstemmen, meldt zich afgev. Haase (soc.) tot een motie van orde.

De voorzitter verklaart dat hij hem op dit oogenblik het woord niet geven kan (beweging bij de sociaal-demokraten, voortdurend roepen ordemotie meerdere minuten heerschte in het Huis groot gerucht, waardoor niets verstaan wordt).

Voorzitter Dr. Kaempf: Nadat het voorstel aangenomen is kunt u het woord tot de motie van orde krijgen.

Afgevaardigde Haase (soc.)

Mijne heeren, zooals ik kan vaststellen is het voorstel, om het debat te sluiten, niet aangenomen. (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten.) Het voorstel, om de bespreking te sluiten, was volgens den geest van het reglement en volgens de gewoonten van de Kamer onaannemelijk (Toestemming bij de sociaaldemocraten.) en de heer voorzitter als handhaver van het reglement, als beschermer der minderheid, die hier ging onderdrukt worden (Levendige toejuichingen bij de sociaaldemocraten) had den plicht dadelijk te verklaren dat hij het stemmen over het voorstel niet kon toelaten. (Nieuwe bijtreding bij de sociaaldemocraten.)

Mijne heeren, het wezen zelf der interpellatie waarborgt het recht dat de interpellanten in eene slotredevoering gelegenheid hebben om de uitslagen der bespreking samen te vatten. (Levendige toejuichingen bij de sociaaldemocraten.) Of hebben die heeren hoegenaamd niet overlegd welken indruk het op onze bevolking moet maken, zoowel als op de heele Wereld (Stormachtige bijval bij de sociaaldemocraten) als zij op dezen oogenblik met dwangmiddelen te werk gaan tegen degenen die hier in de eerste plaats de hartstochtelijke wenschen van dat volk en van de heele Wereld tot uitdrukking brengen? (Herhaalde levendige bijval bij de sociaaldemocraten.)

Mijne heeren, juist na de onbepaalde, algemeene, dubbelzinnige woorden van den heer kanselier, en juist na de laatste woorden van den heer Spahn is het noodwendiger dat ons volk en de heele Wereld vernemen dat onze heele Reichstag het niet eens is met dergelijke uitdrukkingen. (Bijval bij de sociaaldemocraten.)

Neen, Mijne heeren, voor mijn persoon verklaar ik dat ik eenige gemeenschap met de beschouwingen die hier uitgesproken zijn, met de vastste beslistheid van mij afwerpen moet (Stormachtige bijval bij de sociaaldemocraten) en in deze houding voel ik mij ondersteund door de overgroote meerderheid van ons volk! (Zeer wel, bij de sociaaldemocraten. Tegenspraak elders.)

Kunt gij dan werkelijk willen, mijne heeren dat de door allen betreurde slachting (Tot de orde! Tot de orde! langs verschillende kanten) er ten slotte aanleiding toe geeft dat wij komen te staan voor een Europa dat in een puinhoop herschapen is, dat doordrongen is van tranen en bloed? (Tot de orde! Tot de orde!) Wij verlangen dat gij u verklaart tegen alle veroveringsplannen, ((Toetreding bij de sociaaldemocraten) van welke zijde zij ook mogen komen, in welken vorm zij ook voorgesteld worden. Wij willen den vrede! Wij... (De laatste woorden van den spreker gaan verloren in het gerucht der toejuichingen zijner partijgenooten en de heele Kamer komt in rep en roer.

Afgevaardigde von Payer

(volkspartij) conserv.

Ik begrijp die algemeene opschudding niet. Wat de afgevaardigde Haase gezegd heeft ware aannemelijk, ware er niet eene omstandigheid in de weegschaal komen vallen die hij niet vooruitgezien heeft. Het is de omstandigheid dat het diegenen, die het sluiten van het debat voorgesteld hebben, niet te doen was om de ondervragers het woord te ontnemen. (Tegenspraak bij de sociaaldemocraten.) Had de heer Landsberg het woord genomen, dan had niemand liever gehoord dan wij. Gij kunt dus uwen dank richten aan degenen die het tooneel veroorzaakt hebben. Wanneer het er u in de eerste plaats om te doen geweest ware te antwoorden op de uitdrukkingen van den kanselier, dan zouden wij geene verklaring moeten afleggen hebben. Hadden wij den heer Landsberg laten aankomen om onmiddellijk na den kanselier het woord te voeren, dan had hij zulks geweigerd. Maar zijn wensch, om na den afgevaardigden Spahn te spreken, hebben wij verworpen. (Daarin bestaat juist de onderdrukking, roepen de sociaaldemocraten.) Zeker hebt gij het recht van spreken. (Als het u aanstaat, roepen de sociaaldemocraten.) Wij willen dit recht niet inkrimpen. Maar wij hebben ook het recht van zwijgen, wanneer wij dat beter vinden voor de belangen van het vaderland!... Alleen door uwe eigenzinnigheid is het zoo ver gekomen! (Bijval op de banken der burgers. Protest bij de sociaaldemocraten.)

Afgevaardigde Ledebour

(socialist)

Ik kan niet verstaan dat een liberale afgevaardigde, die voorzitter van een Parlement is, niet verstaat dat wij hier het recht van het Parlement verdedigen. (Goedkeuring bij de sociaaldemocraten) afgezien van de gewichtige, veelbeteekenende politieke vraagstukken die daarbij in aanmerking moeten genomen worden.

De heer Payer heeft tegen mijn vriend Landsberg het verwijt uitgehaald, dat hij het woord niet genomen heeft op den oogenblik waarop de meerderheidspartijen het hem zouden hebben toegestaan, namelijk, vóór den spreker van de meerderheidspartijen, die eene vertrouwensmanifestatie voor de rijksregeering voorgelezen had.

Deze verandering aan de redenaarslijst, die door de meerderheidspartijen op touw gezet was, is juist de oorzaak ervan geweest dat onze partijgenoot Landsberg geweigerd heeft om zijne beurt aldus aan te nemen, wijl zulks in strijd is met het parlementaire gebruik en den eigenlijken zin eener interpellatie. (Zeer juist! bij de sociaaldemocraten.) Volgens alle parlementaire gebruiken, worden de voorwaarden van eene interpellatie geregeld door de partij die ze op touw gezet heeft. Nadien hebben alle partijen het recht te antwoorden op het antwoord dat er op gegeven wordt door den vertegenwoordiger der regeering, en zelfs was het hier steeds gewoonte en praktijk dat er eerst gesproken werd door de andere partijen, terwijl de interpellearende partij de laatste aan het woord kwam, afgezien daarvan, dat dan nog eene tweede reeks van sprekers der verschillende partijen mochten spreken.

Daar gij thans echter verhinderen wilt, dat onze sprekers een besluit trekken uit het debat, zijt gij op het gedacht gekomen om deze gebruiken te wijzigen en de spreekbeurten te veranderen. En daar het u niet gelukt is, hebt gij den spreker van onze partij, die van een door u allen erkend recht gebruik wilde maken, het woord ontnomen en u plichtig gemaakt aan eene openlijke rechtskrenking. (Levendige goedkeuring bij de sociaaldemocraten en groote woeling bij de andere partijen, waarop de voorzitter den spreker tot de orde roept.)

Na deze door den voorzitter aangemoedigde voorvallen, is het hij zelf die eene der partijen der Kamer het woord over de ordemotie afgesneden heeft, zich aldus medeplichtig makend van de meerderheidspartijen... (Levendige goedkeuring bij de sociaaldemocraten.) En dat alles valt hier voor in dezen tijd, in den tijd dat gij er allen roem over gedragen hebt dat het heele duitsche volk eensgezind is. Ja, in zoo een tijd trapt gij het recht onder de voeten! (Groote wanorde.) Gij hebt ons, die de grootste partij uitmaken, geweld aangedaan, ons die niet alleen vier millioen kiezers achter ons hebben staan, maar op den oogenblik waarschijnlijk de overgroote meerderheid des volksvertegenwoordigers! (Levendige toejuichingen bij de sociaaldemocraten.)

Afgevaardigde Landsberg

(socialist)

Het is zeer juist gezegd dat mij voor de aangevangen bespreking eerst het woord moest worden toegestaan en dat vervolgens de heer afgevaardigde Spahn in naam der burgerlijke partijen eene verklaring afleggen wilde. Ik heb in uwe handelwijze eene krenking van het kamerreglement meeten zien. Als eenmaal het recht voor eene ondervraging toegestaan is, spreekt het nu van zelf dat die ondervraging te beantwoorden heeft aan de voorschriften van het kamerreglement. Nadat een spreker van mijne partij de interpellatie uiteengezet had was het zaak dat eerst een spreker van eene andere partij aan het woord zou komen. Maar ook nog wegens beginselredenen moet ik verwonderd zijn over het door de meerderheidspartijen genomen besluit. Wij zijn toch niet naar de Kamer gekomen om alleenspraken aan te hooren. Ik en mijne vrienden dragen gemeenzame zorgen en ons ligt toch de toekomst des vaderlands nauw aan het hart. Zullen wij onze gemeenzame zorgen niet in eene beginselvaste en samengevatte redevoering kunnen geven? (Zeer juist, bij de sociaal-democraten.) Met deze inzichten heb ik mij tot die heeren gericht. Ik heb hen mijne voorstellen gedaan en hen verzocht dat zij het bij het kamerreglement zouden laten. (Luistert, bij de sociaaldemocraten.) Om mijn doel te kunnen bereiken heb ik mij, zooals het mijn recht is, van de sprekerslijst laten schrappen. (Luistert!) De heer Spahn ging daarop spreken met de voormannen der andere partijen en deelde mij als uitslag van zijne onderhandelingen mede dat men bij het genomen besluit bleef. (Luistert!) Daar mij dan niets anders meer te doen bleef, ben ik naar het spreekgestoelte gegaan en heb ik opnieuw het woord gevraagd. De heer Payer zegt dat niemand meer dan hij het betreurt dat ik niet aan het woord gekomen ben. Maar waarom hebt gij dan het voorstel tot sluiten van het debat aangenomen? (Zeer juist, bij de sociaal-demokraten.) Ik kan dus aan het betreuren niet veel waarde hechten. Er is in elk geval een verzuim gepleegd door het bureel en van dit verzuim hebt gij geprofiteerd. En wat zijn de gevolgen daarvan? Ik en mijne vrienden hebben een eervollen vrede willen dienen. Wij hebben de eenheid van de duitsche natie willen bevestigen en gij hebt daar een stok willen tusschen steken! (Levendige bijval bij de sociaaldemocraten.)

Afgevaardigde Scheidemann (soc.)

Zonden tegen het kamerreglement zijn reeds meer dan eens gepleegd en daarin zie ik niet het ergste van het voorval. Ik zie het ergste vooral in de algemeene houding der meerderheid. (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten.) Neemt het mij niet kwalijk, mijne heeren, maar ik vind het kortweg ongehoord dat de heeren der Kamer, die zooveel ondervonden hebben, zich in dit geval zoo kortzichtig aangesteld hebben. (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten.) Wat zij gedaan hebben kunnen zij onmogelijk verantwoorden! (Nieuwe bijtreding bij de sociaaldemocraten.) Ik mag hier herinneren dat het vroeger wel voor gekomen is dat de partij, die eene interpellatie gedaan had, voor het sluiten niet meer aan het woord kwam. Het heele Huis was het eens om zoo iets slecht en verkeerd te vinden en het was daarom dat wij jaren geleden overeen kwamen dat, al meest de eene of andere kleine partij er soms het slachtoffer van worden, de interpelleerende partij de laatste het woord zou voeren. (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten.) Iedereen begreep toen hiertoe dat het aldus moest gaan en ik ken u ten minste zooveel inzicht toe, dat gij zult inzien wat gij uitgericht hebt, al heeft het nu nog weinig voor mij en mijne kameraden. En ten slotte druk ik mijn protest uit tegen het gebeurde. (Goedkeuring bij de sociaaldemocraten).

Afgevaardigde Bassermann

(liberaal)

Van het inzicht om den afgevaardigde Landsberg het woord te weigeren kan bij de burgerlijke partijen hoegenaamd geene spraak zijn. (Lachen, bij de sociaaldemocraten.) Er is alleen spraak geweest van de spreekbeurt. Den misslag moet ik ook erg betreuren, zooals ik geloof dat de heeren der andere partijen het betreuren, maar wij dragen er geene schuld aan. Van eene smoede krenking van het kamerreglement kan er dus ook geene spraak zijn. Een slotwoord wordt altijd toegestaan aan degenen die persoonlijke voorstellen doen, maar bij interpellaties kent ons reglement dat niet. Herhaaldelijk zijn in de debatten eerst de vertegenwoordigers der groote partijen aan het woord gekomen en de sociaaldemocratie is wel de grootste partij des Rijksdags.

Afgevaardigde Schultz

(Rijkspartij conservatief)

Ons treft ook niet een vonkje van schuld (gelach bij de Soc. Dem.). Dat de heeren Sociaal-democraten als grootste partij den eersten spreker te stellen hebben is door het gerulk in den Rijksdag vastgesteld en wij hebben ons slechts aan dit gebruik te houden.

Nadat ons nu de Heer Landsberg verklaard heeft, dat hij bereid geweest is als eerste te spreken en dat door een misverstand de noodige spoedige mededeeling aan den heer Voorzitter niet gedaan is, heb ik voor mijn persoon niets daartegen, als de Heer Landsberg ter zake spreekt. Ik doe derhalve het voorstel dat de voorzitter het Huis vraagt of de discussie nogmaals geopend en de afgevaardigde Landsberg het woord zal krijgen.

Afgev. Stadhagen (scc.). — Dat is niet volgens reglement.

Afgev. Liebknecht (met onrust ontvangen) — Tegenover de afgevaardigde Basserman stel ik vast, dat in ieder geval altijd de interpellearende partij de laatste spreker stelt. (Tegenspraak.) Dat behoort bij eene interpellatie. — Ik beweer dat nog nooit anders gehandeld is. — Bij de doenwijze van de meerderheid van het Huis, komt nog de doenwijze van den heer voorzitter die mij niet eens het woord tot eene orde-motie wilde geven (heort! heort!) Dit machtsmisbruik is eene bloedige illustratie tot het woord van de duitsche eenigheid. — Dat wat ik altijd als leugen en regeer-manœuvre genoemd heb, de zoogenaamde godsvrede heeft zich heden in waarheid als leugen ontbuld (gelach.) Ik wensch den heer Rijkskanselier en U allen geluk, maar de triomfeerende in dit debat is de sociaaldemokratie. (hernieuw gelach.)

Afg. Stadthagen (soc.). — De afgevaardigde Schultz heeft voorgesteld, mijn partijgenoot Landsberg nog het woord te geven. Een zulk voorstel zou ik voor niet behoorlijk houden. (Aha! rechts.) Iets anders ware het wanneer een voorstel kwam om de bespreking der interpellatie weder op te nemen.

Afgev. Rayer (Volkspartij). — Ik heb den indruk dat wij te ver gaan. Wij hebben toch niet weten kunnen dat collega Landsberg zich eerst voor het woord gemeld heeft en die melding door een vergissing van het bureau onder tafel is gevallen.

Wij zijn dus van eene verkeerde veronderstelling uitgegaan en mogen dezen misgreep niet voor ons uitbuiten (bravo!). In ieder geval willen wij in plaats te strijden om de traditie, naar de rechtvaardigheid en nut voor het vaderland zien (zeer goed!) Daar wij uit vergissing collega Landsberg het woord niet gegeven hebben, willen wij het nu doen. Ik stem dus voor het voorstel van afgev. Schultze en verzoek zonder lange discussie daarover eenig te worden.

Het voorstel Schultz om de bespreking van de interpellatie weder op te nemen wordt aangenomen.

Afgev. Landsberg (soc.)

Ik spreek de hoop uit dat nu, nadat mij het woord verleend is, de achter ons liggende debatten over de orde-motie zeer spoedig vergeten zullen zijn en dat wij allen, wanneer wij deze zaal verlaten niet meer aan dat denken wat voorgevallen is (bravo!) Ik wenschte echter ook (tot de burgerlijke partijen) dat gij nooit weder eene minderheid zóó behandelen zult, als gij ons gedaan hebt en dat gij u vast voorneemt voortaan sluitings-voorstellen zooals daar straks, niet meer te doen (zeer juist! bij de S. D.) Dan zal zelfs dit weinig verheugelijke debat voor het land een zeer groot nut hebben. Ik spreek verder de hoop uit, dat het mij gelukken zal door volle bedaardheid, die ik zal en moet hebben, de opwinding in dit Huis volkomen verdwijnen te laten.

Toen de onvermijdelijkheid van den oorlog openbaar werd, zijn alle klassen en alle partijen van Duitschland op de schansen geëild tot verdediging van ons land. Wij zagen de cultuur van Duitschland bedreigd en dat heeft ons de wapens in de hand gedrukt. Mijne vrienden hebben ons land nooit in dien zin boven alle anderen gesteld, dat wij alle voortreffelijkheden voor ons namen en de minder goede eigenschappen aan andere volken overlieten. Wij hebben meer ons doel daarin gezien, om Duitschland op eene hoogte te brengen, die de andere volken noodzaakt, hetzelve den eersten plaats toe te kennen.

Wij hebben de andere volken geeerd en bemind en wij beminnen ze ook heden nog. Wij weten dat de enkele leden der volkeren familie elkander wonderbaarlijk aanvullen en zien met verbazing, dat de gaven die de eene ontbreken bij de anderen te vinden zijn. Wij wisten wat wij aan ons land hebben, wij wisten dat de kultuur niet vernietigd mag worden en derhalve hebben wij ons tot bescherming van het vaderland vóór het land gesteld en — zoo zonderling het moge klinken — wij strijden daarmede ook voor onze tegenstanders, want ook hen beschermen wij daarvoor dat voor hun eene beschaving verloren gaat. De zorg voor de bedreigde beschaving heeft ons allen geëenigd, maar juist deze zorg noodzaakt ons nu, tot vrede te manen. Als er ooit een tijdstip geschikt is geweest; aan de voorbereiding tot vrede te denken, zoo is het 't tegenwoordige, daar de wederherstelling van de verbinding Berlijn-Konstantinopel zekere verwachtingen, die voornamelijk den oorlog veroorzaakt hebben, begraven heeft. (Zeer goed! bij de S. D.) Het is geen toeval dat hier en daar de wensch naar vrede opduikt.

Wakkere mannen hebben in het engelsch Hoogerhuis, zonder angst voor impopulariteit, zich tot tolken gemaakt van de wil tot vrede van de volken en in de laatste dagen hebben wij van de eenzelfde lijn volgende rede van den paus kennis genomen.

Door de voortduring van den oorlog dreigt voor de beschaving een ontzettend gevaar, dat door de uitbreiding van den oorlog nog steeds aangroeit. Van de economische gevolgen behoef ik niet lang te spreken, zij laten zich in eene formule te saamvatten: De onoenige Staten van Europa maken plaats voor de Vereenigde Staten van Amerika. (Zeer waar! bij de S. D.)

Het woord van den dichter, dat men eens aan de Vereenigde Staten gewijd heeft: Gij stelt het beter dan de Oude Wereld, is dus eene profetie gebleken. Maar veel erger nog zijn de economische dan de kultuurgevolgen van den oorlog; welk verschrikkelijk jammer klinkt er niet uit onze verliezenlijsten!... Als wij eene moeder ontmoeten, die op de ingevallen wangen de sporen draagt van de bittere tranen die zij over het verlies van haren zoon gestort heeft, of als wij een der vele ongelukkigen ontmoeten, wiens gezichtsspieren door een plompen kogel verscheurd zijn, komt het ons dan niet zoo voor alsof wij hen om vergiffenis zouden moeten vragen?... Hoevelen zullen er onder de gevallen jongelingen zijn die, tot mannen opgegroeid, voorlichters en leiders van het duitsch volk zouden geworden zijn?... En verder dringt voor ons de andere bange vraag op den voorgrond: Zal het nog mogelijk zijn om in het algemeen bewustzijn die moreele krachten op te wekken die wij, dank aan onderwijs en opvoeding vóór den oorlog, meenden te zullen kunnen opwekken in het bewustzijn van eenieder?... Ja, wat gewordt er van onze beschaving, indien wij niet mogen hopen dat zulks ons mogelijk zal zijn?

Al deze betrachtingen, mijne heeren, moeten zich onweerstaanbaar opdringen bij elken echten vaderlander en bij elken echten vriend der Menschheid! (Zeer juist, bij de sociaaldemokraten).

Als wij over dat alles reeds komen te spreken, dan doen wij het alleen omdat wij ten dienste van ons volk willen staan. (Zeer juist, bij de S. D.).

In de vijandelijke landen hebben de staatsmannen hunne oorlogsdoeleinden veel vroeger opgegeven dan de verantwoordelijke vertegenwoordiger der duitsche regeering. Briand en Asquith hebben zich echter eerst in den laatsten tijd laten hooren over de voorwaarden waaronder de vrede door hunne tusschenkomst kan gesloten worden, en beide hebben zij verklaard dat eerst en voor alles het duitsch militarisme moet vernietigd worden. Voor Briand is het er daarbij oogenschijnlijk te doen, zijne antimilitaristische overtuiging in te pakken als een artikel voor den uitvoer. Wat Briand, en ook Asquith, onder militarisme verstaan is voor ons zeer klaar. Zij zijn er niet op uit om de aanwassen van het militarisme te verwijderen — want daardoor zouden zij ons weer sterker maken — maar zij zouden de weerkracht van het duitsche volk willen vernietigen. Daar dat alles voor mij zoo zonneklaar is, kon ik ook zeer gemakkelijk de taal van den rijkskanselier verstaan. Het verstaat zich om zoo te zeggen van zelf dat men van een staatsman niet verlangen kan dat hij sta te fluiten terwijl hij hoort en ziet dat de staatsmannen der vijandelijke landen het zwaarst mogelijk geschut naar het front brengen. (Zeer juist). Maar het volgende moet ik daarop toch mogen zeggen: Tot mijne groote voldoening heb ik een rijkskanselier gene woorden hooren uitspreken als deze die door Briand en Asquith uitgesproken werden (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten) Had ik hem hooren spreken over vernietiging van het fransch militarisme of van het engelsch marinisme, had ik hem hooren om te herinneren aan eene door ons allen gekende petitie, dan had ik in naam van heele onze kamerfractie kunnen verklaren, dat wij dadelijk tot de allerscherpste opposite zouden zijn overgegaan! (Zeer juist, bij de sociaal-dem.) Wij willen de vernietiging van ons eigen vaderland verhoeden, maar wij willen hoegenaamd geen ander vaderland vernietigen! (Toestemming bij de sociaaldemocraten). Zooals wij de duitsche beschaving voor de heele Wereld willen behouden, willen wij ook de fransche en de engelsche beschavingen voor allen behouden!

De duitsche rijkskanselier heeft ons dus geene woorden te hooren gegeven zooals wij er meeten hooren hebben uit den mond van Briand en Asquith. (Gez. Liebknecht: Toch, toch! Tegenspraak en gelach). Als iemand daaromtrent van een ander gedacht is dan ik, dan moet dat toe te schrijven zijn aan een verschil in ons vermogen van te hooren of in ons verstandelijk vermogen van begrijpen of verstaan. (Toestemming op alle banken.) De rijkskanselier heeft ons gezegd dat hij afzonderlijke voorwaarden voor den vrede op den oogenblik niet kon bespreken en mijne vrienden zijn van een ander gedacht. Voor den staatsman van een land wiens leger sterk genoeg geweest is om den strijd zoo diep in het vijandelijk gebied te doen plaats grijpen, wiens leger sterk genoeg geweest is om een ondoorbreekbaren gordel rond zijn eigen grondgebied tot stand te brengen, voor dien staatsman, zeggen zij, ware het beter gepast geweest te spreken over gedetailleerde vredesvoorwaarden, te meer, wijl hij toch zegde dat zijne vredesvoorwaarden door iedereen konden aanhoord worden. (Luistert, bij de sociaaldemokraten.)

Overigens, wij hadden onze interpellatie aan den rijkskanselier en niet aan de burgerlijke partijen gericht. Daarom wil ik over de verklaringen van den heer Spahn heen stappen. Ik wil mij ook niet bezig houden met de vraag, of zeker uitgesproken woord opzitsend zal werken in het buitenland (zeer juist bij de sociaaldemokraten) en niet onderzoeken of het niet aanbevelenswaardig geweest ware dat woord niet uit te spreken. Uit de woorden van den heer rijkskanselier hebben wij in elk geval hoegenaamd de verklaringen van de burgerlijke partijen niet hooren uitklinken. (Gezel Liebknecht: toch wel! Geroep bij de sociaaldemokraten). Maar ik verzoek u toch, mijne heeren, dat gij het buitenland geene wapens in handen zoudt geven! (Bijval en handgeklap op veel banken). Ik ben er van overtuigd dat zulks geenszins uw inzicht kan zijn! Maar de politieken wordt steeds beoordeeld naar zijne uitingen en niet naar de inzichten die ze hem ingeven en die hem leiden. (Bijval.) Ik geloof dat het met een zeker inzicht was dat de kanselier de gebieden, die wij bezet houden, bestempeld heeft met den naam van vuistpanden. (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten). Naar mijn weten worden vuistpanden terug gegeven. En ook die verklaring van den kanselier, dat hij in den grond der zaak bereid is om den vrede te sluiten, maakt eene weldoende tegenstelling uit op de woorden die uitgesproken werden door Briand en Asquith. Hij heeft dus die tegenstelling niet geschuwd.

De andere staatsmannen, die hunne landgenooten overwinnigen moeten beloven, opdat zij den moed niet zouden laten zinken, spreken eenvoudig over de vernietiging van het duitsch militarisme en over de verovering van groote duitsche gebieden, en daardoor hebben zij rijkelijk den spotnaam verdiend die hen door mijn vriend Scheidemann naar het hoofd geworpen werd. En toch heeft de kanselier van het land, wiens wapenfeiten gelukkiglijk door de belangrijkste uitslagen bekroond zijn geworden, verklaard dat hij in den grond der zaak bereid is om den vrede te sluiten, er natuurlijk bijvoegend dat hij een vrede bedoelde die eervol en duurzaam is voor zijn land.

Een anderen vrede wil natuurlijk geen enkelen duitschen landgenoot zien sluiten. (Levendige bijval.) De kanselier heeft dus eene waarborg, eene zekerheid tegen onzinnige aanvallen willen verlangen.

Wanneer eene zulke zekerheid kan bekomen worden, dan spreekt het ook van zelf dat wij ze allen verlangen (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten). Wij willen de komende geslachten daar tegen behoeden, dat zij op hunne beurt bedrogen worden voor wat aangaat het recht dat zij op het levensgeluk hebben. Alleen doet zich hierbij de vraag voor waarin die zekerheid tegen onzinnige aanvallen bestaat. Gewis kan die zekerheid niet verkregen worden door het schrikkelijk feit dat de oorlog zou duren tot op den dag dat alle oorlogvoerende partijen zullen uitgeput zijn, want op dien dag zullen wij voor eene algemeene verdeeldheid staan, die aanleiding zal kunnen geven tot de vreeselijkste uitbarstingen, en dan zou de heele wereld wel kunnen overslaan tot de noodlottige overtuiging waarin men zegt: Beter een einde met alle verschrikkelijkheid dan een verschrikkelijkheid zonder einde.

De staatsman van onzen tijd heeft voor eerste taak te verhinderen dat de oorlog het karakter van een uitputtingsoorlog aanneme, want als eene algemeene uitputting het gevolg van den oorlog wordt, dan zal zij niet bestaan bij den eene, maar bij allen, en waarschijnlijk in veel hooger mate bij onze tegenstrevers dan bij ons. Eene zekerheid zal langs den anderen kant niet bestaan in de onderdrukking van een of ander volk, in de overweldiging van een of ander volk al ware het bij middel van eigengeestelijk leven. Ik heb mij verheugd als ik hoorde dat onze rijkskanselier er niet op uit is om een ander volk te onderdrukken. Op onze dagen kan een oorlog niet meer afloopen zooals de punische oorlogen afliepen, want de overwonnene, wiens levensbelangen onder de voeten getrappeld zijn of aangetast zijn, vindt hij de naburen van den gruwzamen overwinnaar spoedig bondge-

nooten en, vertrouwend op hunne medehulp smeedt hij weldra allerhande lanen voor den vergeldingsoorlog of zijne weerwraak.

De duitsche geschiedenis der negentiende eeuw bewijst genoeg dat de overmoed der staatsmannen steeds vergolden wordt. Als in het jaar 1866 zekere gekende aanhechtingsplannen niet verijdeld waren geweest door een genialen, doelbewusten staatsman, zou dan het gebeurde in het jaar 1870 mogelijk geweest zijn? (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten). Dus ook langs den weg der overweldiging van een volk bij middel van eigen geestelijk leven is eene zekerheid, eene waarborg niet tot stand te brengen. Ja, er bestaan ver reikende zekerheden of waarborgen tegen herhaalde aanvallen.

Een staatsman die, nadat de volkeren zich weer de verzoenende hand zullen gereikt hebben, eene eerlijke en openlijke politiek drijft, die niemand naloopt maar ook geene anderen tegen den kop stoot, zal het zeer gemakkelijk hebben om te regeeren. En als de vreeselijke aderlating, die wij thans ondergaan hebben, de volkeren niet tot eene meer vredelievende stemming heeft gebracht, dan zou ik werkelijk niet meer weten naar welke bondgenooten wij zouden moeten verzonden worden om te bewerken dat eene meer vredelievende stemming in de hoofden der menschen ontstaat.

Maar ik geef het geloof daarin niet op dat de menschen het juiste van het woord van den ouden Sophokles zullen bewijzen, die zegde dat de mensch machtiger is dan wat ook op aarde. Ik zegde dat ik het geloof daarin niet opgeef, dat de menschen verstandig genoeg zullen worden om de beteekenis van het verheven woord te waardeeren, niet alleen door daden op het gebied der staathuishoudkunde en van het gezond verstand, maar ook op het gebied der hoogere zedeleer, en omdat ik aldus spreek zal niemand het recht hebben mij een dweeper te noemen, want in dit mijn geloof steun ik langs alle kanten op de welbegrepen belangen van alle volkeren. (Zeer wel bij de sociaaldemokraten).

Juist zooals als het steeds vooruitstrevend begrip van zedelijkheid zoowel als de goedbegrepen belangengemeenschap tusschen de volkeren er ons toe gebracht hebben om het zoogenaamd vuistrecht af te schaffen voor wat de onderlinge betrekkingen tusschen de enkelingen aangaat, zoo zullen de volkeren leeren verstaan hoeveel belang zij er bij hebben dat dit recht afgeschaft worde voor wat de betrekkingen tusschen de verschillige naties aangaat. (Zeer juist, bij de sociaaldemocraten.)

Wie onder ons weet hoe dicht wij staan bij het tijdstip waarin redelijke verdragen tusschen de volkeren zullen gesloten worden voor wat aangaat de beperking der legeruitrustingen, die niet alleen voor onmiddelijk gevolg zullen hebben dat er langs weerskanten aanzienlijke besparingen zullen gedaan worden, maar die ook voor gevolgen zullen hebben dat een wederkeerig wantrouwen zal afnemen?

De rijkskanseller heeft ons laten hooren dat hij bereid is om te werken aan het sluiten van een eervollen vrede en van onbillijke wederwaardigheden, die hij van den vijand zou verwachten, heb ik in zijne redevoering niet hooren klinken. Dat is voor mij het meest beteekenisvol, beslissend feit. Wat onder verzekeringen op zichzelven te verstaan is, daarover zal veel te zeggen zijn als eenmal de onderhandelingen aangevangen zijn. De hoofdzaak voor ons is dat die onderhandelingen aangevangen worden en geen staatsman van gelijk welk vijandig land kan zulke onderhandelingen nu nog van de hand wijzen onder de bewering dat zij kunnen uitgelegd worden als eenig bewijs van zwakheid.

Wij kunnen dus van nu afaan de hoop koesteren, hoe zwak zij ook zijn moge, dat het uur der verlossing voor de beproefde volkeren weldra zal kunnen verwacht worden. Worden wij in deze zwakke hoop bedrogen, omdat de vijanden van den vrede niet willen hooren, terwijl zij voort verklaren dat zij de veerkracht van het duitsch volk willen vernietigen en dat zij ten onzen nadeele nieuwe gebieden willen veroveren, dan zullen zij er zich moeten van overtuigen dat onze wensch naar vrede niet ingegeven is door bezorgdheid over de manier waarop de oorlog zal eindigen en dan zullen zij moeten ondervinden dat onze krachten volgens de omstandigheden zullen toenemen! (Levendige toejuichingen bij de sociaaldemocraten).

Als het over het algemeen mogelijk is, den moed en het volhouden onzer strijders overal te doen toenemen, dewelke wij allen zooveel verschuldigd zijn en voor dewelke de Reichstag, als een zwak teeken zijner dankbaarheid, de vergoedingen aanzienlijk gaat verbeteren, dan zal dat alles geschieden omdat wij er van bewust zijn dat alle offers die wij te brengen hebben, zullen ingeschreven worden op het schuldboek van onze vijanden! (Zeer juist, bij de sociaaldemokraten. Gezel Liebknecht roept: Is dat het doel?) Ik ken door onze fractie als redenaar aangeduid en gij niet! (Liebknecht: Ik ben er trots op dat ik het niet ben! Gezel Heine: Als gij er trots op zijt, met ons niets te maken te hebben, dan zoudt gij u toch moeten verwijderen! Levendige toejuichingen. (Hernieuwde toeroep van Liebknecht. Groote beweging langs alle kanten. Levendig geroep: Kalmte! Kalmte!

Ten slotte moet ik nu nog een woord zeggen: In de fransche Kamer werd onlangs gezegd dat Frankrijk niet het inzicht heeft zich ten koste van Duitschland op de eene of de andere wijze te verrijken en dat men er natuurlijk alleen op uit was om Elzas-Lotharingen terug te nemen. Voor zulke uitingen hebben wij geene verstandsbegrippen. (Levendige bijval) Het zal den taak der duitsche politiek zijn er voor te zorgen dat de laatste hoop op de terugname van Elzas-Lotharingen eens voor goed vernietigd worde. (Nieuwe bijtreding overal). Wie het mes zal trekken om stukken uit het duitsch lichaam te snijden, die zal, hij moge het beproeven waar hij wil, komen te staan voor het heele, voor de verdediging gereed zijnde duitsch volk, dat hem het mes uit de handen zal weten te slaan! (Stormachtige algemeenen bijval met algemeen handgeklap.)

Voorzitter Kaempf

Andere vragen naar het woord zijn niet ingediend. De bespreking der interpellatie is dus afgeloopen.

De voorzitter stelt verder vast dat het misverstand, dat aanleiding gegeven heeft tot de bespreking van het kamerreglement, niet veroorzaakt is geweest door een verzuim van een der secretarissen, maar wel door eene dwaling waarvan hij zelf het slachtoffer is geweest.

Ten slotte vraagt hij naar de volmacht om de dagorde, en ook den dag waarop de volgende zitting zal plaats grijpen, waarschijnlijk den volgenden maandag, na beraadslaging met de bevoegde kamercommissie te mogen vaststellen.

Afgevaardigde Liebknecht

Ik stel voor de volgende zitting morgen de laten plaats grijpen. Het is u allen bekend dat de vrijdagen en de dinsdagen bestemd zijn voor het stellen van vragen (Gelach) en dat ik een heele reeks van vragen gesteld heb aan den rijkskanselier, waarop de antwoorden voor mij van zeer veel gewicht zijn. (Gelach.) Wanneer gij de onderwerpen der door mij gestelde vragen geen gewicht toekent (Neen! Neen!) dan zal uwe houding aan ons volk (Gelach) in de loopgraven en ook daarbuiten leeren wat uwe vaderlandsliefde beteekent. De poging om juist morgen geene zitting te houden, moet voor ons niets anders beteekenen dan dat men de door artikel een-en-dertig van het kamerreglement gewaarborgde gelegenheid om korte vragen te stellen wil beknoeien. Wij hebben toch tijd genoeg om morgen eene zitting te houden en wij kunnen die kwestie heden nog afdoen, nadat wij in den tijd van drie uren eene kwestie afgedaan hebben die neerkomt op een noodschrei die uitgegalmd is door het duitsch volk dat in de loopgraven staat. Voor alles moet toch eene zeer gewichtige principskwestie afgehandeld worden en daarom stel ik voor ze als eerste punt na de te stellen vragen op de dagorde te plaatsen. Wij moeten eens voor goed weten of de heer voorzitter het recht der politieke censuur in handen heeft tegenover de leden van deze Kamer!

De Voorzitter. — Als gij een of ander voorstel te doen hebt moet ik u verzoeken het schriftelijk te doen.

Gezel Liebknecht. — Dat zal ik doen, maar ik wil ook nog doen opmerken dat gij heden door uwe handelwijze volstrekt ten voordeele van den oorlog gewerkt hebt, terwijl het er ons om te doen was ten voordeele van den vrede te werken. (Gelach. Sluiten!)

Afgevaardigde Spahn. — Ik verzoek de heeren het bij het voorstel van den voorzitter te willen laten.

Gezel Liebknecht vraagt andermaal het woord over het kamerreglement, maar het wordt hem door den voorzitter geweigerd, terwijl zijn voorstel omtrent de volgende dagorde aangenomen verklaard wordt.

De zitting wordt geheven.

ERRARE. — Op de 7e kolom bladz. 6 is in de redevoering van den Rijkskanselier eene onduidelijkheid geslopen. Er staat:

« Als nieuwste middel om de woeste krijgswoede aan te vuren heeft men de hoop op den UITPUTTINGSOORLOG uitgevonden. Dat wij over voldoende eens. Een gebied dat zich uit- wij niets anders hoeven te doen dan ze verstandig verdeelen, daarover zijn wij het hier voldoende eens. »

Dit moet zijn: « Als nieuwste middel om de woeste krijgswoede aan te vuren heeft men de hoop op den UITPUTTINSOORLOG uitgevonden. Dat wij over voldoende levensmiddels beschikken, dat wij niets anders hoeven te doen dan ze verstandig verdeelen, daarover zijn wij het hier voldoende eens. »

Aldus is alles duidelijk.

IN BELGIE

Te Vilvoorden

IN DE PARTIJ

Onze vorige briefwisselingen toonden aan dat onze vakbonden en boekerij niet onwerkdadig bleven en dat zelfs ook kunstkringen de handen begonnen uit de mouwen te steken.

Wij spraken namelijk over onze nieuwe symphonie, en nu zijn wij zoo gelukkig te kunnen melden dat onze fanfare ook weer haar leergangen van solfège gaat hernemen.

Goed zoo, kameraden. Vormt elementen, jonge krachtige elementen want de strijd van de werkende klas zal heviger zijn na, dan hij vóór den oorlog was.

DE HUISBAZEN

Men zou zeggen dat de huisbazen meer en meer de ooren beginnen op te steken. Naar men ons verzekert, daagde M. Vanderkelen er ook een dertigtal voor den vrederechter.

Waarom? Is nu nog van iedereen niet geweten dat iemand die niet werkt niet kan betalen?

Doch open de huisbazen nu nog niet dat wanneer een arbeider na 15, 16 maanden werkeloosheid dan eens het geluk heeft een week te mogen arbeiden, dat loon niet aan de huishuur kan besteed worden?

Maken wij eens eene eenvoudige rekening van het verlies dat een werkman ondergaat. Laten wij een gemiddeld loon nemen en dit bepalen op 3.75 fr. per dag. Zoo hadden wij dan per quinzaine: 12 d. maal 3.75 fr. is 45.00 fr. Wij zullen voor dien arbeider zeggen dat hij gehuwd en vader is van twee kinderen. Die arbeiedr zal dan aan vergoeding per quinzaine ontvangen: 6 fr. voor den vader, 3 fr. voor de moeder, 1.00 fr. voor de twee kinderen, 5.60 supplement of een totaal van 15.60 fr.

Wij kunnen nu ook nog de soep bijrekenen en deze stellen op 4 fr. voor de veertien dagen. Zij 15.60 plus 4.00 of 19.60 fr.

En laten wij maar breed te werk gaan en zeggen dat de werklooze gedurende den ganschen winter alle twee weken eene mand kolen zal krijgen aan 50 centiemen.

Daarop zal hij een profijt maken van 1.30 fr. de mand. Dus 19,60 plus 1.30 is gelijk aan 20.90 fr.

De inkomst van 45.00 fr. min 20.90 of een verlies in dat klein gezin van 24.10 fr. En als we nu rekenen dat bijna al de koopwaren verdubbeld zijn in prijs, dan mogen we zeggen dat bij een gezin van 4 menschen zooveel minder inkomst is als er vroeger in 't geheel ontvangen werd.

Dat de huismeesters toch van deze toestanden rekenschap houden!

Of gaat hun vaderlandsliefde maar tot aan hunnen porte-monnaie?

DE « SANS-LOGIS »

Mijnheer Nauwelaers, secretaris van de « Sans-Logis » deelt ons over deze afdeeling de volgende cijfers mede, betrek hebbende op de maand Oktober: getal nieuwe behandelde zaken 7, overeenkomsten 4, zonder overeenkomst 3.

Getal zaken op dezen oogenblik behandeld: 35, gebouwen in gebruik 8, geplaatste personen 66.

Zooals de lezer het wel zal opmerken is er reeds wat werk afgelegd en kunnen wij er met genoegen op wijzen dat tot hiertoe nog niemand op straat werd gezet.

IN ONS GASTHUIS

Een belangrijk werk ten gunste van de tedinglijders komt uitgevoerd te worden.

In een onzer volgende briefwisselingen behandelen wij dit zoo gewichtig werk.

Wij zullen insgelijks over andere stadswerken handelen.

* * *

Te Kortrijk

KLARE WIJN

In gelijk welkdanige groep of instelling is 't uiterst moeilijk, — 't behoort zelfs tot de onmogelijkheid, — de algemeene toestemming of goedkeuring te verwerven nopens reglementen en dezer uitvoering, en ook over de handelwijze van de zich aan 't hoofd bevindende personen. Zoo is 't ook met de Werkloozen- en Voedingskomiteiten, waarop Kortrijk geene uitzondering op den regel maakt.

Ondervraagt honderd werkloozen en 85 zullen u niets goeds weten te vertellen van de komiteiten; ze spreken er zelfs met eene soort minachting over. Zij zullen u 'n boel klachten aanvoeren, de eenen gegrond, de anderen van allen grond ontbloot, wat zijne oorzaak vindt in 't feit dat ze de reglementen en berekeningen niet kennen of begrijpen en daardoor verkeerde gevolgtrekkingen maken.

Het Partij- en Vakbondensekretariaat is in een inlichtingsbureel herschapen, waar we nu dagelijks aan tal van menschen de werkingen, reglementen en berekeningsbarema van 't komiteit hebben uiteen te zetten en waar we steeds bittere klachten te hooren krijgen. In 't bijzonder de georganiseerde werklieden laten hunne misnoegdheid kennen over de samenstelling van 't Hulp- en Voedingskomiteit.

Is die misnoegdheid over de samenstelling der komiteiten gegrond?

Wij willen die zaak hier eens bespreken, om aan te toonen dat onze verantwoordelijkheid, als vertegenwoordiger van Partij en vakbonden, bijna zéro is.

Het Voedingskomiteit is 't schepenencollege, dat alle besluiten en verordeningen betrekkelijk de voeding der bevolking neemt, dat de bedienden benoemt van de winkels, rantsoenbureel, enz. — *bedienden die allen, zonder uitzondering, katholieke menschen zijn*, eene handelwijze die door iedereen streng afgekeurd wordt en voor gevolg heeft *dat de andere partijen niet het minste greintje toezicht hebben.*

Om der waarheidswille moeten wij er evenwel bijvoegen, dat onze klachten steeds met de meeste welwillendheid aanhoord worden, menige door ons vooruitgezette grief weggeruimd werd. Van medezeggenschap en bestuurlijke verantwoordelijkheid is echter geene spraak — dat is 't monopool eener enkele partij.

De samenstelling van het Hulpkomiteit is tweeërlei: een onderkomiteit en een hooger komiteit. Eerstgenoemde bestaat *enkel en alleen uit katholieken*, 't tweede bevat in zijn schoot de vertegenwoordigers der verschillende partijen.

Men zou nu logiekerwijze gaan meenen, dat alle besluiten, veranderingen, enz. het werk zijn van 't hooger komiteit en 't onderkomiteit de uitvoerders ervan.

Welnu 't is totaal mis. 't Onderkomiteit neemt besluiten, brengt veranderingen, doet heel 't administratiewerk, en 't hooger komiteit doet de betwiste zaken af, tusschen werkloozen en 't onderkomiteit ontstaan, waardoor het aldus 't karakter krijgt van een soort Senaat, *dat van 8 Mei 1915 tot 10 December 1915 reeds acht volle keeren bijeen gekomen is*, wat de onbenulligheid van die instelling volkomen bewijst.

Als er vergadering gehouden wordt, kunnen er voorstellen gedaan worden, maar het vergadert zoo weinig (of 't moet aangevraagd worden) dat 't onderkomiteit feitelijk alles regelt, bij zoover dat we zelf aan 't onderkomiteit over aangebrachte wijzigingen ons moesten gaan inlichten.

Van onze opmerkingen in 't onderkomiteit wordt rekening gehouden en 't is al.

We bekennen graag dat dit alles heel behendig in elkander gewerkt is, waardoor wij totaal onmondig verklaard worden en Voedings- en Hulpkomiteit rotsvast in handen steekt der katholieken. Maar 't is evenzeer de oorzaak van kritiek en mistevredenheid van de werkers en werkloozen, die de eerste belanghebbenden zijn.

In normale tijden weet elke verstandige arbeider dat, gelijk waar over hunne belangen moet gehandeld worden, zij er alles bij te winnen hebben door vertegenwoordiging en medezeggingschap van hunne klas. In de huidige omstandigheden is hunne opvatting daaromtrent niet gewijzigd, wel integendeel, en hoe hard het voor sommige rijke burgers die, wij bekennen het, in de komiteiten hun best doen, ook moge klinken, de werklieden kunnen ten hunnen opzichte een zeker gevoel van wantrouwen niet onderdrukken, omdat ze door de bezittende klas reeds meer dan eens in hun loven in de doeken werden gewikkeld.

Door gelijktallige vertegenwoordiging en bestuurlijke verantwoordelijkheid in het Hulp- en Voedingskomiteit zouden deze minder partijmachines schijnen dan nu, en de arbeidende klas, — die nu somtijds een of ander besluit of bepaling als eene tergerij tegenover haar aanziet, wijl het somtijds niet anders kan, — zou dit beter begrijpen, wijl zij als waarborg gelijkheid van vertegenwoordiging zou hebben.

We schreven dit neer, om aan de werklieden de maat onzer verantwoordelijkheid te geven voor alles wat die komiteiten betreft; wij voegen er bij dat de Federatie van Vakbonden, in overeenstemming met de Partij, schriftelijk en bij monde van haren afgevaardigde op verandering aangedrongen heeft, zonder resultaat.

J. COOLE.

* * *

Te Heule

DE KLEEDERENUITDEELING

Op onze gemeente heeft weerom eene nieuwe kleederenuitdeeling plaats gehad, waarvan al diegene tevreden zijn die van de maarte besteld zijn geworden.

In de kerk, van op den predikstoel, werd den menschen bekend gemaakt, dat ze zich moesten aangeven, wat voor gevolg had dat menschen, die aan 't uiteinde der gemeente wonen, tegen de grensscheiding van de stad, en naar de kerk niet gaan (wat natuurlijk eene wreede misdaad is op den buiten) in 't geheel niets wisten van die bekendmaking.

Als de inschrijving en uitdeeling geëindigd was, kwam hun dit ter oore, en ze gingen den baas van 't kot, den heer onderpastoor die in 't komiteit den toon geeft, vragen om toch maar hun deel te hebben, nadat ze van een komiteitslid wisten dat er nog iets over was.

Die heer zegde dat er niets meer over was, die lieden werden van Pontius naar Pilatus gezonden, maar intusschen werd een groot pak in het huis van den onderpastoor gedragen, wat bedoelde menschen met eigen oogen gezien hadden.

Ze gingen terug tot bij hem, maakten hem op dit feit opmerkzaam, waarop hij antwoordde dat dit kleeren waren, die nog moesten afgehaald worden. En daar ze voort op hun paart aandrongen, werden ze properkens de deur gewezen.

Twee maten en twee gewichten worden hier gebruikt, want eene vrouw, die wel naar de kerk gaat en zich niet aangaf, moest maar juist zeggen wat zij begeerde.

Gelijk of de vent zich hier aanstelt zou men gaan meenen, dat 't al van 't zijne is dat hier gegeven wordt, wat natuurlijk niet 't geval is. Erger, wij meenen dat zulke menschen daar beter zouden afblijven en zich in hunne kerk moeien, waar al meer dan werk genoeg is.

De inwoners van 't uiteinde der gemeente staan in de gratie niet van de klerikalen, omdat ze niet plooibaar genoeg zijn en dit zal wel de reden zijn waardoor er niets meer over was voor hen, maar voor anderen wel.

Mieke van op de Plaatse.

* * *

Te Oostakker

KLERIKALE EERLIJKHEID

Op 1 Oogst schreven wij dat de onderpastoor, M. Ruytinckx, bij een stervende was geroepen en geweigerd had hem de absolutie te geven, omdat hij lezer was van het blad «Vooruit». Wij voegden er bij dat de weduwe verplicht was op voorhand den prijs van den lijkdienst te betalen.

Wij haalden deze twee feiten aan, nadat dezen ten stelligste verzekerd waren aan onzen verkooper, door vier familieleden van de weduwe van den afgestorvene.

Eenige dagen na het verschijnen van ons artikel kregen wij bericht dat de heer Ruytinckx een proces tegen ons inspande, wat ons tot een tweede onderzoek aanzette.

Van bij het begin voelden wij dat zekere invloeden reeds hadden gewerkt.

Van de vier familieleden waren er maar twee meer die hielden staan, dat alles in Vooruit verschenen, was, zooals de weduwe hen had verklaard den dag der begraving.

Wij stonden nog meer verbaasd toen wij hoorden dat de weduwe alles introk wat zij gezegd had.

Toen vroegen wij aan de twee familieleden of zij hunne verklaringen op de rechtbank wilden komen bevestigen. Beiden weigerden dit te doen. Zij waren bang!... Voor wie?...

Wij drongen dus niet aan, omdat wij te goed den gemoedstoestand der buitenlieden kennen en weten dat de invloeden van zekere kanten nog al groot zijn.

Het proces ging zijn gewonen gang, maar de heer Voorzitter der Rechtbank, zag liever, gezien de droevige tijdsomstandigheden waarin wij leven, eene overeenkomst tusschen de beide partijen, in plaats van een vonnis te moeten vellen.

Mr Steyaert, Voorzitter der Rechtbank, richtte zich dus tot de advokaten der beide partijen, ten einde tot eene overeenkomst te geraken.

Men moest zich in de eerste plaats t'akkoord stellen over de termen van een artikel waarin «Vooruit» zijne beschuldigingen introk.

Onze advokaat Mr D'Asseler, gelastte zich met het opstellen ervan.

Dit artikel werd aan den Heer Voorzitter der Rechtbank onderworpen, die verklaarde dat de termen voldoening gaven.

Het artikel werd vervolgens aan Mr Ligy onderworpen, die, in naam van zijn klient, verklaarde de termen aan te nemen, onder voorbehoud het artikel, nadat het in «Vooruit» was verschenen, in andere dagbladen van het Arrondissement Gent te mogen inlasschen.

Mr D'Asseler verklaarde geen enkel bezwaar tegen deze afkondiging te hebben, onder de duidelijke voorwaarden, dat het zou zijn zonder commentariën vanwege de partij van Mr Ligy, en zelfs zonder dat de dagbladen «d'office» (dus op last van M. Ruytinckx) aanmerkingen mochten bijvoegen.

Dat ook werd aangenomen door M. Ruytinckx en maakte dus deel uit van de overeenkomst.

Men zegt dat de overeenkomsten altijd ter goeder trouw moeten nageleefd worden.

Zien wij nu echter hoe M. Ruytinckx zijne belofte volbracht heeft.

Den Maandag 29 November verscheen onze terechtwijziging in «Vooruit» en in zijn nummer van 1 December (dat den avond te voren verschijnt) maakte onze confrater «Le Bien Public» er zich van meester om ons eenige liefelijkheden naar den kop te slingeren.

Mr D'Asseler schreef ons dat zijn confrater Mr Ligy hem op 30 November had laten weten, dat hij het betreurde niet verwittigd te zijn geweest van de inlassching in «Vooruit», waardoor het kwam dat hij de noodige voetstappen niet had kunnen aanwenden, waarbij het in «Le Bien Public» zou ingelascht worden zonder commentariën.

Echter werd van af 1 December de campagne voortgezet.

De 4 en 5 December is het «De Gentenaar» en «Het Volk» die ons aanvallen en beide aanvallen waren zeer venijnig.

Wij laten onze lezers oordeelen over die klerikale eerlijkheid en wij verzenden de drie klerikale bladen tot den heer advokaat Ligy, om zijn oordeel te kennen over hunne handelwijze.

W. MEYER.

* * *

Te Overboelaere

Overboelaere is eene gemeente bij Geeraardsbergen tellende ongeveer 3000 inwoners, maar is geene eigenlijke landbouwgemeente, want het overgrootste deel der bevolking is samengesteld uit nijverheidswerklieden.

De meesten dezer werklieden vinden bezigheid in de steengroeven te Lessen, eenigen in de kolenmijnen in het Center, 't zijn dus werklieden die sedert 't begin van den oorlog volledig werkloos zijn.

Dat er bij deze werklieden groote armoede heerscht, valt niet te loochenen.

Eenigen bezitten hun eigen huis, maar dikwijls belast, en bewerken een streepje grond, om er wat aardappelen op te winnen. Voor dezen is de toestand nog min of meer dragelijk met den steun door het Comiteit hun toegekend. Maar 70 per honderd der werklieden van Overboelaere bezitten niets en hebben zelfs geen stroatje huurland, en verkeeren dus in denzelfden toestand als de stadswerklieden.

In deze huisgezinnen wordt er dan ook veel geleden, daar men er moet leven van hetgeen er genoten wordt van het Werkloozenfonds: in Overboelaere wordt bij deze steun niets anders gegeven.

Eens hebben de werklieden wat spek gekregen, nu sedert een viertal weken 250 grammen rijst per hoofd.

Dezen winter zijn er ook al honderd kilos kolen gegeven.

Wij overdrijven dus niet door te zeggen dat de werklieden, die verplicht zijn te leven met den steun van het Comiteit, veel te verduren hebben en met hunne kinderen veel ontberingen lijden.

Slechts eene enkele maal en dit in de maand Maart, werden er oude kleedingstukken uitgedeeld en een groot deel der behoeftigen ontvingen er dan nog geene, daar de hoeveelheid niet toereikend was. Nochtans zal er aan kleederen grooten nood zijn, want voor de werklieden is het wel onmogelijk geweest hen de minste kleding te verschaffen, daar zij zelfs nog niet kunnen zorgen voor het noodige voedsel.

Een huisgezin bestaande uit vader en moeder en drie minderjarige kinderen, geniet voor allen steun zes frank per week van de Werkeloozen. Dus, als deze lieden hun brood, — 't zij om vier franken gekocht hebben, — blijft er hen nog twee franken over voor al de andere noodwendigheden van het huisgezin.

Bittere klachten hoort men dus in de gemeente en velen vragen zich met angst af hoe het hun zal mogelijk zijn den guren winter door te brengen, zoer slecht gekleed, onvoldoende gevoed.

Wij weten geheel goed, dat het Comiteit te Overboelaere in een zoer moeilijken toestand verkeert en meer dan in veel andere gemeenten lasten te dragen heeft, gezien het groot getal nijverheidswerklieden die te ondersteunen zijn. Maar toch moet er getracht worden de hulp wat te vermeerderen want de nood is dringend.

Bijzonderlijk voor kleederen moet er gezorgd worden, want daaraan is het gebrek groot, en nu vooral in den winter is het toch zoo droevig, niet genoeg gekleed te zijn om zich te beschutten tegen de koude.

Wij lezen in Vooruit van 6 December dat er te Gent gedurende de maanden April-Juni 80.471 kleedingstukken uitgedeeld zijn welke door Amerika waren gezonden.

De werklieden in Overboelaere zijn dus verwonderd dat er hier nog dezen winter geene uitdeeling van kleederen heeft plaats gehad, en vragen zich af of het niet mogelijk zou zijn dat het plaatselijk Comiteit eens zou aandringen bij het Provintiaal Comiteit tot het bekomen van een voldoende getal kleedingstukken voor eene uitdeeling in de gemeente.

Overboelaere verdient alle belangstelling, gezien het groot getal behoeftigen die ten laste zijn van 't Comiteit.

Hopen wij dat de steun dezen winter dan weinig zal verbeteren, dat al wie kan, ook de begoeden der gemeenten, zullen helpen om onze werklieden die zoo erg getroffen zijn door de werkloosheid ten minste te vrijwaren van den honger.